

300000

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3.
సంపుటము. 3.

చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ మార్చి నెల 14 వ తేది బుధవారము
న శ నా మ సం వ త్స ర పా ణి న మా స బ హు శ ష స్తి యే.

No. 288
నంచిక 200

‘శాస్త్రోక్త మైన ఎరువు’.

662

రాజధాని రసాయన ఎరువు శాలా (లిమిటెడ్)

పై విచారణాధికారులు: మెసర్స్ ప్యారీ కంపెనీవారు, చెన్న పట్నం.

నీటి, పోషక, ప్రతి, పోషక, చెఱు, అగటి మొదలగు మాగాణి, ఖని, పయిల్లకన్న, దుంప, ఫలవృక్ష ములకున్న, మొక్క, తీగవగై రాలకున్న సంపూర్ణ ఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా నిర్మించబడినవి. కయిందుచున్నాయి. ఇవి యన్నియు వీటిని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు తయారుచేయబడుచేత ఎరువులు కొనదలచిన వారి తా లూకు భూములమట్టిని కసానున శోధనశాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి ఆయాభూముల గుణా గుణములను ఆన సరించి తయారుచేయుచున్నారు. ‘శాస్త్రోక్త ఎరువు’ అను మానాంతర ప్రతీకను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరబ్, కన్నడం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి, ఒక్కొక్కజిల్లాలోని జమీన్దార్లకు ఉచితముగా పంపించుచున్నారు. వైచేష్టిక ప్రతీకనున్న, ఇంకా ఎరువు విషయముగా ఇతర అంశములకున్న ఈక్రింద సూచించియుండు వైచేష్టికమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

ప్యారీ అండు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 2, మదరాస్.

PARRY & Co, Post Box No 12, Madras.

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని బాగుచేయ గలగుటకును తిరిపీయగు చిన్నుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో ఏమే భాగములు ఏయేసమయములలో ఆవి వాటి పోయినపుడు స్వల్పముగా చేయు రిపేరులను యాయంకముల నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ దొంగవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటు వారిసర్దకుంచి లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును. అంశులకు ఫీజు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు ఏప్రిల్ నెల 1 వ తేది నుండి ప్రారంభ మగును. క్లాసులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈనెల 31 వ తేదీన గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికొనవలయును పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినవో చినియిటకు తావోసంబ ధును. ఈక్రింద సూచించినవారికి వ్రాసికొనుడు.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Galley & Co., 149, Broadway Madras.

Telegraphic Address:— “GALY” Madras.

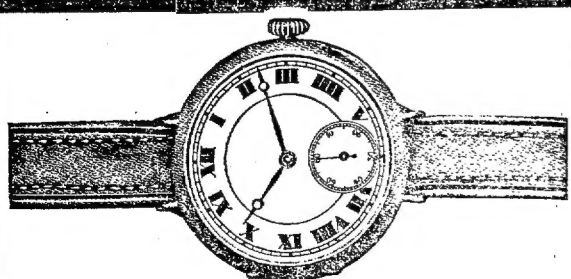
మోటారు బస్ సర్వీసు.

ద్రాక్షరామమునండి, } బిక్కవోలునండి,
బిక్కవోలునండి, } ద్రాక్షరామమునండి.

ఇందువలన సమస్తమైన జనులకు తెలియ పరచడ మేనునగా బిక్కవోలు స్టేషను నుండి ద్రాక్షరామమునకును, ద్రాక్షరామము నుండి బిక్కవోలు స్టేషనునకు పోవుటకును ప్రయాణికు లను ప్రతి రైలునకు తగు సమయములలో చేర్చే లాగున మోటారుబస్సు తగు సులభమైన రేట్లలో నడపించుటకు యేర్పటుచేయడ మైనది.

696

ఇంగ్లీషు నైకిల్ అండు మోటారు ఇంజిన్లు కంపెనీ, కాకినాడ.

మంచి గడియారమునుకొని,
సంవత్సరముల పర్యంతము
వాడుకొనుడు. (707)

నమక మైన మణిబంధపు గడియారములు

ప్రశస్తమైన మణిబంధపు గడియారములు మాకు క్రొత్తగా వచ్చియున్నవి. ప్రతి గడియారమును సరిగా పోవుననియు, శుద్ధమయిన దనియు పూచియువ్వబడును. నెం 584 “పడిల్ వీన్” మణిబంధపు గడియారము కట్టుతోడ సహా 6-8-0 నెం 585 ఏ డిటో చీకటిలో గంటలను చూపగలడయలు సహా 9-0-0 ప్రతి ఆరుగడియారములకు 1 గడియారముఉచితముగ బంపబడును.

E. A. WATCH COMPANY,
36, RATTAN BAZAR ROAD, MADRAS.

ఇ. ఎ. వాచ్ కంపెనీ,
36, రేటన్ బజారు రోడ్, మదరాసు. ఇ.సి.

A Majic Cure for Scorpion Sting.

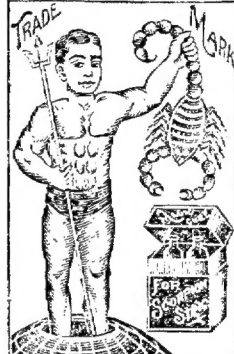
సర్వవృశ్చిక విషసంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు)

586

దుఃఖమునో వచ్చువారు సంత్సావమునో పోవుదురు. గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇవాల.

REGISTERED

ఇది ప్రతి కుటుంబమునం దుండ వలసిన యావృషధము. అంగ్ల, యూనాని, చేకి నవైద్యులచే పోగ డ్దగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినము లుంచినను మందు గుణముమాడదు, తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలుక, కుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు విషజంతువుల కాటులను నుపయోగించును. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0 పోస్తేజి 0-3-0. 1 డబ్బా పాకెట్ల వెల రూ 5-0-0. పోస్తేజి వేలు.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనవారికి పోస్తేజి ఇవాల. వర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నివ్వబడును.

చిరునామా:— ధనలక్ష్మీ కంపెనీ, 1/6 వెంకటేశ మేష్ట్రీ వీధి, పొకారపేటపాడు, మదరాసు.

K. B. JOSHI & Co.,

32, Hornby Road, FORT, BOMBAY.

A NECESSITY FOR EVERY HOUSE.

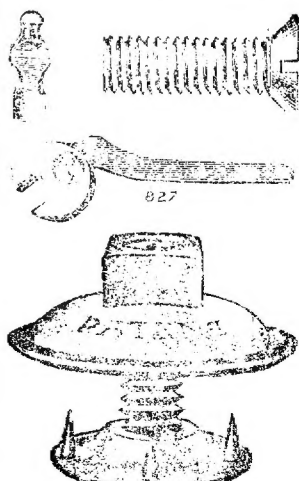
Water is essentially required for every living creature for one's daily life. And our deep or shallow well pump is the only source to get it as per one's requirements without any difficulty. It is an easy working, labour, saving and economic hand pump ever introduced in India. Useful for any depth up to 150 feet. Highly recommended by many Government Executive Engineers and State Officials.

Write for full particulars and prices at once. [537]

బయటటిరి ఆర్దరులు సత్వరముగాను జాగ్రత్తగాను పంపబడును. ఒకమాత్ర మోస్తరుమాచిన సంకలి తెలియగలదు.

(D668- W 318)

ఇనుప సామానులు, రంగులు, సీమెంటు, గొట్టములు పంపులు, ఫిట్టింగులు, షెన్సింగు సామానులు, మిల్లులు, మైనింగు, జిన్నింగు, నైసుమిల్లు మొదలగు వానిని ఎకాయికి దిగుమతి చేయువారు.

A. MOHAMED & CO.,

General Hardware & Machinery Mart. No. 312, Lingi Chetty Street, Madras

హెచ్. హెచ్. ది నైజాము వారి గ్యారంటీడు స్టేటు రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడు.

కరుగులకు పనికివచ్చే ఇనుము ఉక్కు తును కలు 116 బన్నుల స్వయంచేయటకు టెండర్లు కావలెను. 1917వ సంవత్సరము ఏప్రిలు నెల 2-వ తేదీ మధ్యాహ్నము నరకు ప్రారంభమగుటకు అట్టి టెండర్లు తీసికొనెదరు.

ఒక రూపాయ చెల్లించిన పయిన సికిందరా బాదునందలి రైలులు వేల్పుకు పరు వారివద్దనుండి టెండరు భారముతో సహా ఇతరవిశేషములు తెలుపబడును. (718)

180 పులుల పుస్తకము ఉచితము
అంగ్లమున కావ్యమును పాఠమున స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గియున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము అంగ్లమునను ను కలుగజేసి కేరళసామ్రాజ్యమున దృఢగాఢమున అయ్యున్నదిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇనామునా నియమమున పోవు చార్జీయను గుండు నిలిపివేయెను. పంతులీ వ్రాయుగా

219 వైద్యశాస్త్ర మునీశింక గోవిందజీ, ఆదిండ్లగూడెం జూదశాల నం 158, బ్రాడ్వే, బుద్గము.

మోటారు నడపుట.

మూడుమాసములలో మోటారు కార్లు నడుపునట్లు చేసి గవర్నమెంటు స్వీకృతి ఇప్పించెదము. ఫీజు రూ.50-0-0; 2 మాసములలో తయారు చేయుటకు రూ.60-0-0.

రాంనాయక్ అంకుకంపెనీ

మోటారు ఇంజనీర్లు

772

మద్రాసు.

అద్భుతనివారిణి.

126

ప్రొఫెసర్ జేమ్సు గార్
ఎల్బ్రిక్ హార్ట్ హెల్సు

ఇది బలహీనులకు నీరసములకును నిద్రలేకుండుట, జ్వరము తగ్గుటకగు, మెదడు నిమ్మగా నుండును.

పనియందొండుమాత్ర మిచ్చుతమందు, నిద్రలేపువ బలహీనము. ఆయాసము శుక్లవర్ణము గోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు, సుమాస్తాలకు వైద్యులకు, మనోవ్యాధులకు మొదలగు వారికి ప్రశస్తమైనందు; బలమును గలిగియును అనేక తేలికుండు ఇందులకు వాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తరు ఒకమారు పరీక్షించును.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0

40 " " " 2-0-0

నవీనము!

నవీనము!!

పరిమిత ద్రవ్యముల రాజు

ఆప్టో డిల్ బహార్

మనోరమముగాను కొంతకాల ముందుకట్టి ఆప్టర్లు వాసనయును కలదు. ఆలోచనలో సాగాయి మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము బోధిగాతము. చేతిగుడ్డలో గాని చొక్కాయు వైనగాని 2.8 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక సంవత్సరము వ్యవధిలోనుండి యంత శుభముయిన వాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంత ఆనందమింతురు. ఇతర వాసనలు యేవేని యుండినా యీ ఆప్టో డిల్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా వినియెను. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపును.

వీల క్రిందను బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 } వి. సి. వార్డు
1 ప్రాము బుడ్డి 1-కి " 0-12-0 } రూ. 0-4-0
" క్రిందను బుడ్డి 1-కి " 2-0-0 } ప్రత్యేకము.

ఆంగ్లో ముండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ.

నెం 155, జుమ్మా మసీదు వీధి, బాంబాయి.

అఖిల భారతవర్షియ అప్టము ఆయుర్వేద వైద్యసమ్మేళనము.

ఆయుర్వేదీయ వస్తుప్రదర్శనము.

II

మహా శక్తిగోగార్థకమును తిమిరగోగమునకు ఆయుర్వేదీయవర్ధతి కనుగొంది శస్త్రక్రియ చేయవలసిన పద్ధతులం దెలుపుచు చక్కగను వివరముగను నువ్వనించి తా నిట్టి ప్రక్రియచే 20 వేల గోగులకు చికిత్సచేసితిని చెప్పెను. దానిని వినుచుండిన బాంబాయి గ్రాంటు మెడికల్ కాలేజీ అనాటమీ ప్రొఫెసరు వారు "శస్త్రక్రియల నాచరించుటలో చాలచుండి ఘోరపులు అపయ్యుగ వాస్తవమును ఒక నేత చేసినను నేత్రయందలి తిమిర గును దోషమింపువు శస్త్రమున లోపలికి నెట్టివేయుదు రనియు దానిచే అప్పటికి కొంచెముగుణముగ కనుపించినను పదిదినములకు పిమ్మట బాధ అధికమై నేత్రములకు హానిచేయు" ననియు విశేషముగ చెప్పించిరి. పిదప నా యువస్వామిలు తమ యప్రతిభకు గురవవలయును పురస్కరించుకొని తమ సమాధానముల మొనరిరి. వాస్తవ లక్ష్యపతి గారు ఉపన్యాసకులపద్ధతి ననుమోదించుచు ఇట్టి విశేష యనుభవమున చాలకలవనియు వాటిప్రక్రియ సాఫల్యమైనదే యనియు నిర్ధారణ చేయుచు గొప్ప యువస్వామి మొనరిరి. పిమ్మట ఉపన్యాసకుల సమర్థతను కల్పకావ్యాప్తి ప్రక్రియవై పుణ్యమును యంత్ర శస్త్ర నిర్మాణకళలయును విషయోపన్యాసనిర్వహణను కొని యాడుచు ఇందలి విశేషములను వెల్లించుచు సభానాయకులైన శ్రీ ఆచార్యులవారు సభను చాలించిరి. నాటిసాయం కాలము 2 గంటలకు సమ్మేళన ముపక్రమింపబడి నిర్వీర్యములగు లెండు ప్రస్తావములు చర్చింపబడినవెనుక సభ ముగింపబడెను. నాటిరాత్రి 9 గంటలకు శ్రీ గణనాథ సేనుగారి యధ్యక్షతక్రింద విషయనిర్ధారణసభ కూడి 8 గంటలవరకు అనేక విషయములు చర్చింపవర్తలు జరిగి ప్రస్తావితములయ్యెను. అందు మహామండలి కను బంధముగ ఆయా ప్రాంతములయందు ప్రాంత్య సుండలుల నేర్పరపకలయు ననియు ప్రాంత్య సుండలులనుండి నూటికి పదుగురు చొప్పున నెన్నుకొనబడి అట్టి సభ్యులచే స్థాయిసంఘ మేర్పడవలయు ననియు ఆస్తిప్రాంతములు సామాన్యముగ భాషాభేదమును బట్టి నిర్ణయింపబడవలయుననియు సెలక ముఖ్యమైన ప్రస్తావము లేబడెను. దీనికొకరు చాల నేపు చచ్చులు జరిగెను. దాక్కురు లక్ష్యపతిగారిండు చాల పని చేసిరి. గవ మదగాను రాజధాని ఆంధ్రకర్నాటకే శ్రద్ధవిధములను నాలుగుప్రాంతములగు విధజర మయ్యెను.

27 వ తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు తిరిగి విషయనిర్ణయ సభ కూడెను. ఆ సభకు శ్రీమాన్ వైద్యకర్మ పండిత. డి. గోపాలాచార్యులవారు అగ్రాగ వాధిపతులుగ నుండిరి. అటు పిమ్మట విషయము లన్నియు నిర్వీర్యములై విషయనిర్ణయ సభ ముగింపబడెను.

నాటి సాయంకాలము 1 గంటకు తిరిగి సమ్మేళన ము పక్రమింపై కొన్ని విషయములు చర్చింపబడిన వెనుక శ్రీమాన్ గోపాలాచార్యులవారు "దక్షిణ భారతమున ఆయుర్వేద ప్రచారము అను విషయమును గురించి దీక్షమైన వ్యాసమును సంస్కృతభాషయందు చదివిరి. శ్రీమహా రాజావారి యనుమతిపై గణనాథ సేను గా గావ్యాసమును ప్రశంసించుచు "తాము ఆయుర్వేదచరిత్రమున తెలుపని అనేక విషయముల నిగ్రంథరాజమున బహువిధముగా తెలిపి యున్నాననియు చరిత్రాశక్తికములైన శాసనాది విమర్శములలో బహువైద్యజనోపయుక్తములగు దక్షిణాపధ వైద్యవిషయములకు అగ్రస్థ సుప్రదానమునకు తెలిపినయొ అప్టస్థాన పరీక్షలును నాడిపరీక్షలును వీనిచే రుగ్మినిశ్చయముచేయు పద్ధతులకు అగ్రస్థ సుప్రదానముననే మొదట కనుగొనబడినని నిరూపించినయొ అట్టి విమర్శలతోగూడిన ఈవ్యాసము నేనునా గాక్షరములలో ముద్రింపబడినయొదల రివైద్యకేవాసులకు మిగుల సుపయోక్తముగ నుండుననియు, తమ యామోదమును తెలిపిన పిమ్మట సభముగ నెను. నాటిసభ ముగిసిన వెనుక 6 గంటలు మొదలు 1 గంటవరకు శ్రీ గణనాథ సేనుగారు త్రిదోషములగురించి హిందీ భాషయందు చక్కగ నుపన్యసించిరి. వీరి యువస్వామియు నైన ననేకు లాంగ్లవైద్య పుంగవులు సభ నలంకరించిరి. త్రిదోష తత్వమును గురించి పాశ్చాత్యవైద్య సాంకేతికపద్ధతులతో వివరించి చెప్పుచు ఉపన్యసించుటయె. ఈ యువస్వామియనల ఆంగ్లవైద్యులకు తమనశము చేసికొని ఆయుర్వేదమునకు దాసులుగ జేసిరి. పాశ్చాత్యుల క్షణిమాత్రమే అనాటమిలకు త్రిదోష తత్వమే మూలమనియు అంతయనియు నుడిచిరి. వీరి యువస్వామియచే సభయంతయు నచ్చెరువొంది ఆంగ్లవైద్యులకు ఆయుర్వేదము

పట్టుగల నిరసనభావము తొలంగునని సంకోచింపెను. నేటిదినమున జరిగిన విషయములలో గణనాథ సేనుగారి యువస్వామియును ప్రాంత్య సుండలులను గురించిన ప్రస్తావమును ముఖ్యమైనది. ఈ ప్రస్తావమును గురించి చాలచర్చ జరిగి అందరిచే నంగీకృతమయ్యెను. గాత్ర గొప్పవైద్యులు "సంస్కృత వస్తువే కాన్యకరులు" నిర్ణయింపబడిన కొన్ని యాషధయోగములను గురించి యుపన్యసించుటయు నని నిర్ణయింపబడెను. అనేకులు తమ యువభవకర్షములగు విషయములను తెలిపిరి.

అ తిమిర దిలసము

28 వ తేదీ సమ్మేళనము ముగించబడిన దినమున నాటిదినమున పూర్వాహ్నమున ప్రతినిధులందరకు సభాభివృద్ధినితో కూడ "నానావాద" అనుభవమున భాయాచిత్రమును తీయించుకొనిరి. పిమ్మట "సంస్కృత వ్యవహార సంస్థాపన" కును, "అనాధవిద్యార్థిగృహమున" కును పాన్ సుసారి సమాదంధమున కాహూతులై ప్రతినిధులందరుచని సత్కృతుల నందిరి.

అపరాహ్నమున సభానాయకులరాకకు కొంత నిద్రవేగుదుటచే శ్రీ గోపాలాచార్యులవారి యాధిపత్యమున "కాశీ నాథ బాలశాస్త్రీ వేలే" అనువారు ఆయుర్వేదవిషయములనే కమలుల వేదములయందు కలవని నిరూపించుచు గొప్ప యువస్వామియను కావించిరి. ఈ యువ చతుర్వేదములకు అధ్యయనము చేసిన పురోహితులు, శ్రోతస్మాత్ నిత్యకర్మాచార్యుల తత్పరులు, సోమయాజి. ఆశీతాగ్ని. విశేషించి ఆయుర్వేదతంత్రములను బాగుగ చదివి ఆయుర్వేదమాత్రాంద విరుచును నుడిన మహావీరులు. ఈయన త్రిదోషములను గురించియు జ్వర, సన్నిపాతజ్వర, గాజమక్ష్య, ప్లేగు, విషాదులను గురించియు, వేదములయందు గల అనేక ప్రమాణములను చూపుచు అత్యాష్టదశరమైన యువస్వామియను గావించిరి ఇట్లు గోగములకు చికిత్సాగ్నులను తెలుపు వేదభాగములను ఇప్పటివరకు 500 ల వరకు తాము సంపాదించితిమని వీరు తెలిపిరి.

సభాభ్యుత్థులు దయచేసిన వెనుక సభ యుపక్రమింపబడి ప్రస్తావము లన్నియు చర్చింపబడి సమ్మేళనము ముగింపబడెను. నేటిదినము చర్చితిమియైన ప్రస్తావములలో "శ్రీలకు ఆయుర్వేదవిద్య నేర్పవడవలయు" ననునది ముఖ్యమైనది. ఈ ప్రస్తావము చక్క, సుశ్రుత, వాగ్భటాది ఆయుర్వేద గ్రంథములను బాగుగ చదివి పరీక్షయందు నుత్తీర్ణులై "విశాద" విరుదము నందియుండు "కుమారి గుగ్గాబాయి కనకేశ్వర్" అను మహారాష్ట్ర కన్యారమ్మియచే మహాపాదితమై వానప్రస్థివాదమును జరిగిన వెనుక సభలో నంగీకృత మయ్యెను. ఈ విషయమున ప్రతిపాలముగ మాటలాడినవారిలో కాశీనాథ బాలశాస్త్రీ వేలేగారును అనుకూలముగ మాటలాడిన వారిలో గణనాథ సేను గారును ముఖ్యులు. తరువాత సభ్యులులై నెట్లు బడి ఆయుగుగు న్యలిచేకముగను తక్కినవారు అనుకూలముగను సభ్యులులై నొకరిని అంతట నీ విషయము నిర్ధారిత మయ్యెను.

దుగ్గాబాయికి 20 వత్సరముల వయసుండును. ఇప్పటికిని ఈమె యవివాహితకాంతి. ఈమెతో కూడ నింక నిద్రకు శ్రీలు ప్రతినిధులుగ వచ్చి యుండిరి. వారిలో నొక యాపె ఎల్. ఎం. ఎల్. పరీక్షయందు నుత్తీర్ణ.

ఇట్లనేక విషయములు చర్చితిమియై నిర్ధారిత ప్రస్తావము లన్నియు ముగిసిన వెనుక సభాభ్యుత్థులు వారి యంతి మోపన్యాసమును తెలుపుచు గణనాథ సేనుగారి యొక్కయు గోపాలాచార్యులవారి యొక్కయు ఉపన్యాసములు సావత్తయములని చెప్పుచు ముగించిరి.

ఇట్లు గడచిన క్రి.బ్రవరి మాసమున 24, 25, 26, 27, 28 తేదీలయందు విడుదినములను పుణ్య నగరమున ఆ సేను కీతాచల సుధ్యవర్తి భారతి భూభాగములనుండి అనేక వైద్యవిద్య ద్వయలు విచ్చేసి ఆయుర్వేదోద్ధరణ పక్షికులై ఒక మహాయాగమును చేసి నిర్వహించిరి. తదంగభూతగురు ప్రదర్శనము ఇంకను జరుగుచున్నది. ఈ దినములయందు సన్యాస సాంఘికులు మృత్యుచ్ఛందమైనికులును తమ మృత్యుత్వములను యధావిధిని నిర్వహించి ప్రతినిధుల భోజన మజ్జనాదుల యందును ఇతర సపర్యలయందును మిగుల సహాయ మొనర్చి కృతకృత్యులై మహాజనుల కృతజ్ఞతను పాటించిరి. ఇట్టివత్సమున ఆయుర్వేద వైద్య సమ్మేళనము శుభోదర్శమై ముగిసెను. ఆయుర్వేదోద్ధతి ఇహోప్యధికమై దై నందినాభివృద్ధి సందుగాక యని కోరుచున్నాము. రాబోవు వత్సరమున లాహోరున సమ్మేళనము జరుగుట కాహూత మయ్యెను. — ఒక విశేషము.

భాషా సేవక సంఘము.

రు. 45. బహుమానములు రు. 45.

ప్రతివారమును. ప్రతివారమును.
మొదటితరగతి బహుమానము రు 5-0-0 చొ॥ 5కి రు 25-0-0
రెండవతరగతి బహుమానము రు 2-0-0 చొ॥ 10కి రు 20-0-0

1917-వ సం॥ మార్చి 20 వ తారీఖు (మంగళవారము)లో
అంతిమగు వారమునకు నిర్ణయింపబడిన వ్యాసముల వివరము.

1. మొదటి తరగతి బహుమానము:— బుధవారము
నాటి ఆంధ్రపత్రికలోని యెడిటోరియలు లోను ప్రతిపంక్తిలో
మాడు అక్షరములకు తక్కువ గాకయుండు పూర్ణభావము
గల పదములను తొమ్మిదింటిని తీసికొని ఒక్కొక్కపదము
ఒక్కొక్క వాక్యానిని వచ్చునట్లు చేర్చి తొమ్మిది సంపూర్ణ
వాక్యములను వ్రాసి పంపినవారిలో నుత్తీర్ణులగువారి కియ్య
బడును.

2. రెండవతరగతి బహుమానము:— బుధవారము
నాటి ఆంధ్రపత్రికలో యెడిటోరియల్ లోని చేసిన పంక్తులలో
ని మొదటి అక్షరములలో ఒక్కొక్క అక్షరము ఒక్కొక్క
పదమునకు మొదట వచ్చునట్లు 20 పదములను వ్రాసిపంపిన
వారిలో నుత్తీర్ణు లగువారి కియ్యబడును.

3. వ్యాసములు ప్రతి మంగళవారమునాటికి కార్య
లయమునకు చేరునట్లు పంపవలయును.

4. బహుమానములు ప్రతి నెల తే 15 దిన పంపబడును.

5. బహుమానముల మొత్తమునకు సరియైన విలువగల
గ్రంథములు పంపబడును గాన, ఉత్తీర్ణులయినవారు, వారికి
వలయు గ్రంథములయొక్క జాబితా పంపవలయును

6. ఈ బహుమానములను గోరువారు ఈ క్రింది
గడిపత్రిమునో వ్యాసములను పంపవలయును. గడిపత్రిమునో
రాని వ్యాసములు అంగీకరింపబడవు. దరఖాస్తురును పంప
నవసరములేదు. (324)

TO THE MANAGER,
Bhasha Sevaka Sangham.
202, MINT STREET, MADRAS.
అయ్యా!

..... తరగతి బహుమానములకు నిర్దేశనయిన
తరగతుల పరిక్షలకు నిలువగోరి దరఖాస్తు ఈ గ్రూపున పంపినాను.
నేను
చిరునామా

ఈ సంఘమువారు ప్రచురించుచున్న గ్రంథములు.

1. నేకునద్రలేమట నెల ప్రతి 1-కి రు 0-4-0	
2. దంతధావనము	0-4-0
3. స్నానము	0-4-0
4. నిధాతి, తిలకము, పసుపు	0-4-0
5. వస్త్రధారణము	0-4-0
6. ధ్యానము	0-4-0
7. ఆహారము	0-4-0
8. వ్యాయామము	0-4-0
9. బ్రహ్మచర్యము	0-4-0
10. పాఠశాల	0-4-0
11. గురు శిష్యులు	0-4-0
12. విద్య	0-4-0
13. వృత్తులు	0-4-0
14. గార్హస్థాశ్రమము	0-4-0
15. గృహము	0-4-0
16. గృహోపకరణములు	0-4-0
17. యజమాని, నౌకరు	0-4-0
18. పండుగలు	0-4-0
19. క్రతిములు	0-4-0
20. ఆధికారాలంకారములు	0-4-0
21. గర్భిణి శ్రీ	0-4-0
22. బాలింతరాలు	0-4-0
23. భోగము	0-4-0
24. విరాగము	0-4-0
25. వానప్రస్థాశ్రమము	0-4-0
26. యాత్రలు	0-4-0
27. దేశోద్ధారణ	0-4-0
28. సన్యాశాశ్రమము	0-4-0
29. నాటకము	0-4-0
30. సిద్ధ, సమాధి, మరణము	0-4-0
31. ముక్తి	0-4-0

భీమవరం వార్తలు

(మా స్వకీయ విలేఖరుని వద్దనుండి)
ఒక మాణము

భీమవరం, మార్చి 8:—మా ప్రిన్సిపల్ డిస్ట్రిక్టుమునకు
శ్రీనివాసాచారిగారి ఆకాలమరణమును వ్రాయుటకు మిక్కిలి
చింతించుచున్నాను. వీరు తమిళులు. నిన్న సాయంత్రము వర
కును కోర్టుచేసి రాత్రి అకస్మాత్తుగ చనిపోయిరి. వీరు బహు
శాంతస్వభావులు. పాపభీతియు, న్యాయశ్రేతియు గలవారు.
శ్రీవైష్ణవులు. వీరి యాత్మకు శాంతి కలుగుగాక!

పరపతిసంఘ మహాసభ

ఇదివరలో తెలియపరచినట్లు గాక, కృష్ణాజిల్లా కలెక్
టరు కాంబోల్ గారు కృష్ణా కో ఆపరేటివ్
డిస్ట్రిక్టు కాన్ఫరెన్సుకు అధ్యక్షుడుగ నేర్పాటుచేయబడిరి.
కాన్ఫరెన్సు 19వ తేదీన మా గ్రామములోని పూర్తికాని హాల్లో
హాలులో జరుగగలదు. కాని ఒక్కసంగతి విచారణయ్యు.
ఆహ్వానసంఘ మేర్పాటుచేయుటకు గతనెల 28వ తేదీన
ఏర్పాటు చేయబడిన పరపతిసంఘముల సాధారణసభకు హా
జరు కావలసిన 20 మందియు హాజరుకాని కారణముచే సభ
నిలిపివేయబడెను. మా క్షత్రియసోదరులకు ప్రారంభముననే
ఇట్టి కాగ్రహత్యక ఉన్నయెడల ముందెట్లు జరుగగలదో తెలి
యదు. జిల్లా రాజకీయసభ జయప్రదముగా జరిపింపగల చెలు
కువాడ వేంకటపతిరాజు గారు కాలంచేసినకొరత భీమవరం
తాలూకాలో కనిపించక సభ జయప్రదముగా జరుగుగాక!

క్రిమినల్ కేసులు

మా జాయింటు మేజిస్ట్రేటుగారు మా తాలూకా గరగ
పురు నిండ్రకొలను కేసులలో క్షత్రియబృందమునకు శిక్ష విధిం
చినని ఇదివరలో తెలియపరచి యుంటిని. నెవన్ కోర్టుకు
రెండు కేసులు అప్పీలుకాబడి గరగపురు కేసులో, ఉభయ పా
ర్టీలను దోషులనుగా నెంచి జరిమానా ఖాయపరచి ఇదివరలో
అనుభవించినశిక్ష చాలునని మిగతా శిక్షను రద్దుచేసిరి. పెద
నిండ్రకొలను కేసులో ఉభయపార్టీలను నిర్దోషులుగా నెంచి
శిక్ష జరిమానా కొట్టివేయబడెను.

విద్యావిషయము

1, 2, 3 తేదీలను రెండవసర్కిల్ ఇన్స్ పెక్టరు ప్ర
యిక్ లీ డొరగారు మా గ్రామముందలి మిషన్ వారి ఉన్నత
పాఠశాలను పరీక్షించి తిలుకు వెల్లిరి.

శ్రీశ్రీమలైన గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చక్కని
రంగుల చిత్ర పటము
నతి 1-1/2-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
బి. పి. ఖమ్మం ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టు బాక్సు 212, మద్రాసు.

ఖురదారోడ్డు వార్తలు.

(ఒక విలేఖరుని యొద్దనుండి.)
ఇండియన్ ఇన్ స్టిట్యూటు

జట్టి మార్చి 9:—ప్రస్తుతి మిద్దానికి డి. టి. ఎస్. ఉఫీసు
త్రైశ్చక్లర్లు శ్రీమంత్ సి. రాఘవాచార్యులుగారు కార్య
దర్శక నున్నారు. వీరికాలములో నియ్యది అభివృద్ధిని జేచు
చున్నదని చెప్పటకు సందియములేదు. పత్రికలన్నయు బట్టపై
నల్లిబిల్లిగ గలసి ప్రోగయియుండుచుండును. ఇది సారకులకు
గొంతచీకాకు నొసంగును. కనుక ఖమ్మంనులోవలె మెకొక్క
పత్రికకు ఒకొక్క అక్షరమును దెప్పించి అందు వీనిని పెట్టు
చుండురు గాక!

వాణిజ్యాసోదయ పుస్తక భాండాగారము.

ఇది మాయూర స్థాపిత మైన్లు కంవంతికలదు. అనే
కులు ఉచితముగను, సగమువెలకును గ్రంథములను దిను
చేయుచున్న వాగట. కాని ఇట్టి గ్రంథసంపాదనమునకున్న
ఈ భాండాగారమువారు తమ విధికృత్యమును సరిగా నెరవేర్చు
చున్నట్లు కన్నట్టదు. ఇక నైనను దగినశ్రద్ధను జేకొం
దురు గాక.

దొంగతనము.

డి. టి. ఎస్. ఆఫీసుక్లర్లు అప్పన్న పంతులు వారి
యింట నీనకును బంగారపు బొడ్డాణము చోరీసోయినది.
వాకబుమీదకు విజయనగరము పేరి కాశీ నాథశాస్త్రిలవారి
ద్వితీయపుత్రు డపహరించిట్లు తెలియగా పోలీసువా గాయ
నను ఇప్పుడరెట్లు చేసియున్నారు.

నాటకసంఘములు.

ఇచట రెండు సంఘములు కలవు. ఎవ్వరును తగిన
శ్రద్ధను దీసికొని లేమ యువ్యములకు అభివృద్ధిలోనికి వచ్చు
నట్లు గానింపదు. ఇది చాల విచారకరము.

అభినవ భీమసేనుడగు

ప్రొ॥ రామమూర్తి నాయడు గారు

త్వరలో రానున్నారు.

ఈ క్రింది వివరింపబడిన ప్రదేశములలో తమ
అత్యుత్తమ దేహబల ప్రాణిమను ప్రదర్శించెదరు.

కావలి	కాకినాడ
బంగోలు	పిఠాపురము
బాపట్ల	తెనాలి
గుంటూరు	(683)
బెజవాడ	తుని
ఏలూరు	ఎలమంచి
రాజమహేంద్రవరం	అనకాపల్లి
	విశాఖపట్నము
	విజయనగరము

“గణపతి”

TRADE MARK

హిందూదేశీయ పోర్టులేండు సీమెంటు

బ్రిటీషు స్టాండర్డు వారిచే కొరబడిన అన్ని పరీక్షలకును నెగ్గినది.

పి. డబ్లియు. డిపార్టుమెంటు వారు కంట్రాక్టరులు, గృహనిర్మాణము
అందరును ఉపయోగించు చున్నారు.

మదరాసులో ఈ క్రింది పేరుగలవారిచే నిలువ చేయబడియున్నది.

ది సౌత్ ఇండియన్ ఎక్స్ పోర్టు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

పోస్టుబాక్సు నెంబరు 37, మదరాసు.

ఎం. హోషాంగు బ్రదర్సు, మిషన్ బిల్డింగ్సు,

(661) విశాఖపట్టణము.

చెన్నపురి శాసనసభ

రాష్ట్రీయార్థకపత్రము

చెన్నపురి శాసనసభ నిర్వహణము 11 గా. లకు చెన్నపురి శాసనసభ నిర్వహణము 11 గా. లకు చెన్నపురి శాసనసభ నిర్వహణము 11 గా. లకు

చెన్నపురి శాసనసభ నిర్వహణము 11 గా. లకు చెన్నపురి శాసనసభ నిర్వహణము 11 గా. లకు చెన్నపురి శాసనసభ నిర్వహణము 11 గా. లకు

చెన్నపురి శాసనసభ నిర్వహణము 11 గా. లకు చెన్నపురి శాసనసభ నిర్వహణము 11 గా. లకు చెన్నపురి శాసనసభ నిర్వహణము 11 గా. లకు

చెన్నపురి శాసనసభ నిర్వహణము 11 గా. లకు చెన్నపురి శాసనసభ నిర్వహణము 11 గా. లకు చెన్నపురి శాసనసభ నిర్వహణము 11 గా. లకు

ప్రస్తుత ఆర్థికస్థితి.

ప్రస్తుతసంవత్సరమునందు రాజౌపు సంవత్సరమునందు ను మన ఆర్థికస్థితి ఈక్రింద అభివృద్ధిముగా నూచియు.

మొత్తము.	మొత్తము	మొత్తము
1916-17	1916-17	1917-18
లక్షలు	లక్షలు	లక్షలు
మొదటినిలువ	10220000	11002000
అదాయములు	=77015000	79032000
వ్యయములు.	=77314000	75949000
లాభ + నష్టములు	299000	+ 3083000
అంతిమనిలువ	=9921030	14085300

ఆర్థికపత్రమును ఈ (అక్టోబర్) సంవత్సరా రంధమున సభలో ప్రవేశపెట్టినప్పుడు సంవత్సరాంతమున 9921000 రూ. లు నిలువయుండునని మదింపుజేసితిమి. 1917-18 వ సంవత్సరాంతమున 15383000 నిలువయుండునని మదింపుజేసితిమి. యుద్ధము వలనపెట్టి యధ్యంతములు గలిగినను, వ్యయముకంటె అదాయ మెక్కువగుచుండుట సంశ్లేషికరము. ప్రభుత్వము మితవ్యయ తత్వమును అన్ని విషయములందును ప్రచూర్తించుటయే దీనికికారణము. ఇదివరకు ఆగుచున్న వ్యయముకంటె ఎక్కువవ్యయమగు పనులను నిలిపివేయవలయు ననియు, అత్యవసరమైనయెడల చేయింపవచ్చు ననియు హిందూజేశ్ కార్యదర్శి గారు ప్రతిపత్తి చేసిరి. ఈ ప్రతిపత్తిను సంతృప్తియుగ నమలు జరుపుచున్నాము.

అదాయములు.

"ఎక్సైజు" పన్నులు.- ఈశ్రీ క్రింద ఆదాయములు సారాయము గంజాయి మున్నగుచున్నద్రవ్యములవచ్చుచున్నది. 1915-16 వ సంవత్సరమున దీయదాయము చాల వజు తగ్గెను. ఆ సంవత్సరము 35119000 రూ॥ లు మాత్రమే వచ్చెను. ఈ సంవత్సరము మొదటి 11 మాసముల వజు వచ్చిన ఆదాయమును బట్టి ఈ సంవత్సరాంతమునకు 36900000 రూ॥ లు వచ్చునని తేలుచున్నది. ఈ ఆదాయమునని యందు రాష్ట్రభాగము 882000 రూ॥ లు. ఈ దేశమునందు చేయబడు మద్యము సారాయము మున్నగు వానిపై పన్నులు ఎక్కువచేయబడుటయును, నుద్యాదుల యుపయోగ మెక్కువగుటయును ఈ ఆదాయమునని కి కారణములు. త్రాగుడునం దిష్టముగలవారికి సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యముల నిచ్చి వారికధ్యంతరము నీయక త్రాగుడును వారికసాధ్యమైనంత వజు ఎక్కువపన్ను వేయుటయే మనవద్యసారపుచర్య. ఉటవిశాఖాదాయము:- 39,50,000 ఉండుననిమదింపుజేసితిమి. ఆదాయములు 45 లక్షలగునని ఇప్పుడు తెలియుచున్నది. గంధపుచెక్కలు మున్నగు అటవీపదార్థముల అమ్మకము మున్నగు కారణములవలన ఈవృద్ధి గలిగియున్నది.

వ్యయములు.

ఈ సంవత్సరపు వ్యయములు 75949000 అని తేలుచున్నది. అనగా మదింపు పట్టికలందు చూపబడిన మొత్తము కంటె 1365 వేలు తక్కువ. నీటిపారుదల పనులు, పబ్లిక్ వర్క్సు శాఖవారి నిర్మాణముల వ్యయములను తగ్గించుటయు గూడ వ్యయము తగ్గుటకు కారణ మయ్యెను. విద్యావిషయమున 258 వేలు వ్యయ మెక్కువయైనది.

పోలీసు శాఖయందు జీతములు వృద్ధిచేయుటగునని నిర్ణయింపబడిన 4లక్షల రూ॥ లను ప్రస్తుతము పూర్తిగా వినియోగింపబడునని కొంతవ్యయము తగ్గును.

పాఠశాలల గ్రాంటులకొరకు సామ్యము 320 వేల రూ॥ లు ఎక్కువ చేయబడినది. ఇందు 162 వేలు ప్రాథమిక విద్యాశాలలకొరకు వినియోగించుట కొనంగబడినది. తక్కిన సామ్యము విద్యార్థి వసతిగృహముల నిర్మాణము మున్నగు విషయములకొరకు వినియోగింపబడును.

ఆరోగ్యవిషయ వ్యయము:- దీనిక్రింద చెన్నపురి నగర పాలకసంఘమువారికి 150 వేలు ఒకపబడినది. కాని మొత్తముమీద వ్యయము 280 వేలు తగ్గినది.

1917-18 వ సం॥వత్సరపు మదింపు పట్టిక.

మొదటి నిలువ	14085 వేలు
అదాయములు	80759 వేలు
వ్యయములు	79461 వేలు
మిగత	1298 వేలు
కడపటి నిలువ	15383 వేలు

వ్యయములు పోగా మిగులుసామ్య చాలకాలమునుండి ఎక్కువగా నున్నది.

రాష్ట్రీయ అదాయములు.

	1916-17.	1917-18.	మిగత.
ల్యాండు రివిన్యూ	34769 వేలు.	35495 వేలు.	729 వేలు
ప్లాంపులు	78 లక్షలు.	8025 వేలు.	225 వేలు
మద్యపారపు పన్నులు	18450 వేలు.	189 లక్షలు.	450 వేలు
రాబడి పన్నులు...	2895 వేలు.	30 లక్షలు.	105 వేలు
అటవీ శాఖాదాయములు	45 లక్షలు.	42 లక్షలు.	3 లక్షలు
రిజిస్ట్రేషన్	25 లక్షలు.	26 లక్షలు.	1 లక్ష
శాస్త్రీక, మున్నగు విషయములు	1589 వేలు.	4761 వేలు.	172 వేలు
ఇతరములు	4917 వేలు.	4855 వేలు.	62 వేలు
రాష్ట్రీ ఆదాయము నుండి సామ్రాజ్యము నుండి రాష్ట్రీయాదాయమునకు వచ్చుచు	1612 వేలు.	1918 వేలు.	12 వేలు

ఆదాయము మొత్తము 79032 వేలు. 80759 వేలు. 1727 వేలు

1917-18 సంవత్సరమునుండి హిందూజేశ్ ప్రభుత్వము వారు సాలుకు 4 లక్షల రూ॥లను ఉపాధ్యాయుల జీతముల నభివృద్ధిచేయుటకు నొసంగుచున్నారు. సాధారణస్థితులను మరలకలిగి లాభకరముగా నుండునప్పుడు ఈగ్రాంటు మెక్కువచేయుదు మని సర్ విలియం మేయరుగారు ఇటీవల సామ్రాజ్యశాసనసభయందు చెప్పియుండిరి.

వ్యయములు

రాజౌపు సంవత్సరమునకు 79461 వేల రూ॥ల వ్యయ మగునని మదింపు జేసితిమి. ఇది ఈ సంవత్సరము వేయబడిన మొత్తముకంటె అధికము గాగలదు విద్యావిషయము నివిక కట్టుబడులు: ల్యాండు రివిన్యూ మున్నగు వ్యయములెక్కువగుట వలననే రాష్ట్రీయ వ్యయము లెక్కువ యైనది.

ల్యాండు రివిన్యూక్రింద వ్యయము 201 వేలెక్కువ యగును. ప్రత్యేక సంస్థానములందు పని చేయుటకు ఒక పార్టీ నే నియమించుటచే ఆదాయము తక్కువయైనది. అందు చే వ్యయము ఎక్కువగ నుండును.

అటవీశాఖవలన 193 వేల రూ॥లెక్కువ వ్యయ మగును. పోలీసు శాఖవలన 278 వేలును విద్యావిషయము వలన 1134 వేలును ఈ సంవత్సరముల కంటె మెక్కువ యగును. ప్రాథమిక విద్యావిషయమున గ్రాంటులను 2 లక్షలెక్కువచేసియు దానిని 350 వేల వజు ఎక్కువచేసిరి.

వైద్యశాఖవలని వ్యయములు 433వేలు ఎక్కువగ మదింపు వేయబడినది. ఆరోగ్యశాఖ విషయమున వ్యయము

493 వేలుతగ్గెను. పురావోగ్యవిషయమున ముఖ్యముగా నీటి సప్లైవిషయమున కొశాయిలకు గొట్టములకు మున్నగు వానికి భరతెక్కువగుటచేతను ప్రస్తుతకాలమున వానిని తెప్పించుట కష్టముగనుండుటచేతను, వ్యయములు తగ్గింపబడినవి. లోకలు బోర్డులకు 591 వేలు స్వల్ప ఆరోగ్యపునిర్మాణములకొరకు కొనంగబడినది.

వ్యవసాయశాఖ విషయమున ఉత్తరగార్కాడు, జిల్లాలోనైనను, చిత్తూరు జిల్లాలోనైనను ఒక ఆదర్శనియమగు వ్యవసాయ సంస్థాపనమును నిర్మించుటకు 10 వేల రూ. లను, పబ్లిక్ తీరమునందు ఆదర్శప్రాయుగు కొబ్బరితోటను నిర్మించుటకు 8 వేలను, దక్షిణహిందూజేశ్ములోని తోటల పరిశ్రమాభివృద్ధికొరకు 27 వేలును, పశువులను వృద్ధి చేయు పాలము నేర్పజుచుటకొరకు 50 వేలను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి.

చెన్నపురియందు వ్యాపార పాఠశాలకొరకు 17 వేలను, కాకినాడయందు మెకానిక్ ఇంజనీరింగు పాఠశాలకొరకు 25 వేలను, ఇటికలను చేయుట, మున్నగువానికొరకు 58 వేలను ప్రభుత్వమువారు నొసంగునట్లు మదింపువేయబడినది. పబ్లిక్వర్క్సు శాఖవలని వ్యయములు 365 వేలెక్కువయైనవి. జిల్లా, తాలూకాబోర్డులు, మున్నగువానికిచ్చిన గ్రాంటులీక్రింద జెప్పబడినవి.

విద్య, నీటిసప్లై, ఆరోగ్య, అనుపత్రి, రోడ్లు, ఇతర

1916-17వేలు	1833	713	516	28 వేలు.	1633	580
17-18	2220,	372	491	289	1813	495

అనంతరము కార్య గారు నిలువసామ్యమును గూర్చి వివరించిరి.

ఆర్థిక పత్రనివేదము జరిగినవెనుక తీర్మానము లుపపాదింపబడినవి.

"ఇతరములు" అను శీర్షికనుండి (వి. వి.) ల్యాండు రివిన్యూపాపతు ఆదాయము 1058000 రూ॥ లు అను దానిని తీసివేసి (3. సి.) ల్యాండు రివిన్యూక్రింద చూపబడిన 302500 రూ॥ లోనుండి ఆ మొత్తమును తీసివేయవలెనని రావు బహదర్ వి. కె. రామానుజాచారిగారు రుపపాదించి 105800 రూ॥ ల మొత్తము ల్యాండు రివిన్యూ ఆదాయము క్రింద రాజాలదని చెప్పిరి.

సర్ అలెగ్జాండరు కార్యగారు నడుపుచు ఒకానొక పనికొరకు ల్యాండు రికార్డు ఉద్యోగులు ప్రత్యేకముగా నియమింపబడిరనియు, వీరి నియోజనము సందర్భమున కొన్ని ఫీజులు విధింపబడిన వనియు, ఆదాయములక్రింద ఆఫీసుల మొత్తమును జూపుట ఆవశ్యకమనియు చెప్పిరి.

సర్ అలెగ్జాండరు కార్యగారు చెప్పినవాదము సమంజసము; కాదనియు, తాము చెప్పిన విధమున చేసినయెడల 50 వేల గ్రాంటు వచ్చుననియు, తాము నూచించినట్లు చేసినను చేయకున్నను తమకు స్వంతముగా లాభింపదనియు చెప్పి తమ తీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి.

సర్వే, సెటిల్మెంటుల సందర్భమున చూపింపబడిన 819 300రూ. లను 1లక్షరూ॥లుగామార్చులేనని రావుబహదర్ వి. వి. కె. రామానుజాచారిగారు రుపపాదించి తామునోటీసుఇచ్చిన తరువాత ఈ మొత్తమునుండి 20వేలు తగ్గించిరనియు, రిగరు సెటిల్మెంటు ఉద్యోగులు పనిచేయుమండగా ఇంతవ్యయము చేయుటచుంచిది కాదనియుచెప్పిరి.

రాజధాని ఆర్థికస్థితులను గమనించి ఏర్పడుపకుండు తీర్మానమును తానుంగీకరింప జాలమని కార్యగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి

కె. రామయ్యంగారు తీర్మానమును బలపఱచుచు కొంతవడి యుపన్యసించిరి.

ప్రస్తుత సభయందు ఆర్థిక పత్రములలోని సంఖ్యల మార్పులను గూర్చియే నూచింప వలెనుగాన చర్చ కిదిసయముగాదనియు, ఇందువలన చర్చ జరగ నిచ్చుటలేదని సభ్యులనుకొనగూడదనియు గవర్నరుగారు వెలవిచ్చిరి.

రిసెటిల్మెంటు విషయములందు వెల లధిక మగుటను, గూర్చియు, సాగుబడిరేట్లను గూర్చియు రైతుల అభ్యులను గూర్చియు ప్రభుత్వమువారు యోచించుట యవసరమని ఎం. రామచంద్రరావు గారు చెప్పిరి.

అనంతర ముపపాదకులు తమతీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి.

రామానుజుజిల్లా కొక జిల్లారిజిస్ట్రారు నేర్పజుచి రిజిస్ట్రేషన్ వ్యయములక్రింద వ్యయములను 5 వేలెక్కువచేయవలెనని వి. కె. రామానుజాచారిగారు రుపపాదించి సెల్లూరువిశాఖపట్టణముజిల్లాలో ప్రత్యేకరిజిస్ట్రారులను నియమించుటకు ప్రభుత్వమువారు 9 వేల నొసంగియుండి రని చెప్పిరి.

ఈ తీర్మానము సందర్భమున ప్రభుత్వమువారి సానుభూతిని జూపుచు ఈవిషయమునకు ప్రతిసంవత్సరమును హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు కొంతసామ్యునియ వలసియుండును గాక ఈవిషయమును హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారి సానుభూతి నకు బంపవలయునని, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారికి గామ్యు దులూ రిజిస్ట్రారు ఆఫీసుకు ఆవశ్యకముకనబడలేదని ది.బి. రాజగోపాలాచారిగారు చెప్పిరి. నెల్లూరు విశాఖపట్టణము లలో కొత్తగా రిజిస్ట్రారు ఆఫీసుల నేర్పడుట లేదు. ఇది కఠినము వానికే పునరుద్ధరణ మొనంగు చున్నారు.

ఉత్తరాగ్రాదుకు ప్రత్యేకముగా జిల్లా రిజిస్ట్రారు నొసంగవలె ననియు వీరికొఱకు ౮ వేల రూ॥లను వేరుగా దీయవలయుననియు గుర్పరావులు రెడ్డియారుగా రుపపాదించు కొనదలచిన తీర్మానమును వదలుకొనిరి.

సి. వి. డి. వారి క్షయము. మొత్తమున 50 వేలు తగ్గింపవలెనని ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగా రుపపాదించి పూర్వ విషయములను గూర్చి నుడివెరి.

గిల్కెనగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచు ప్రస్తుతము సి. వి. డి. వారి యావశ్యకమును గురించి నుడివి సామ్యున తగ్గింప వీలుగా దనిరి.

పూర్వము సి.వి.డి.వారు మొగులు కాలమునం దుండిరి యు వారిని దుర్మార్గులగు నుద్దోగుల కొఱకు నియమించిరే కాని ప్రజలగుట్టులను గమనించుటకు నియమంబడలేదనియు రామచంద్రరావుగారు నుడివి సి. వి. డి. వారి వివరీత చర్యలను గూర్చి వివరించిరి.

రామచంద్ర రావుగారు తీర్మానమును గూర్చి మాట్లాడక రాజచర్యనే వివరించు చున్నారనియు అది ఆక్రమ మనియు గవర్నరుగా రనిరి.

రామచంద్ర రావుగారి నూచనలను జ్ఞప్తియందుకు కొని వాని కొఱకును ప్రయత్నించెదనని గిల్కెనగారు రనిరి. తీర్మాన మొడిపొయెను.

కుంభకోణము కళాశాలను గూర్చి ఆనర్సకోర్సు కొఱకు సామ్యు నియమలెనని వి. కె. రామానుజాచారిగా రుపపాదించిరి.

ఆనర్సకోర్సులను రాష్ట్రములోని అన్ని కళాశాలల యందు నేర్పడుచరని స్టానుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

రామానుజా చారిగారు తీర్మానము నుపసంహరించు కొనిరి.

ఆనంతపురములోని కళాశాలలో వైస్ చానులను తెలుసుటకు 30 వేల రూ॥ ల నొసంగవలెనని శివరావుగా రుపపాదించిరి.

ఈ సందర్భమున కొంత సామ్యాయబడిన దనియు అది యింకను వినియోగింప బడలేదనియు స్టానుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

నాగూరునందు మహమ్మదీయ సెకండరీ పాఠశాలకొఱకు 20 వేల రూ॥ల నొసంగవలెనని అహమ్మదు తంబి మారక్కయారుగా రుపపాదించిరి.

ఒకపాఠశాల నేర్పడుచు నెడల ప్రభుత్వమువారు గ్రాంటు నిచ్చెదరని స్టానుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. గ్రాంటు కొఱకు ప్రభుత్వమువారికి దరఖాస్తు పంపునెడల యొచింప బడునని గవర్నరుగారు చెప్పిరి.

ప్రాథమిక పాఠశాలలు

రాజముగ ప్రాథమిక పాఠశాలలను స్థాపించు విషయమై 50 వేల రూపాయలను వ్యయపరుపవలయునని, ఆచుం చుగ్ల కృష్ణారావుగా రొక తీర్మానము నుపపాదించి, ఆ విషయము ప్రతివత్సరము యోచనకు వచ్చుచున్నదని నెలవిచ్చిరి.

హిందూ దేశ ప్రభుత్వము వారు చేయు ధనసాహాయ్యము వలననే ప్రాథమిక విద్యను విశేషముగ వ్యాపింప జేయుటకు వీలుండునని, స్టానుగారు నుడివిరి.

ప్రాథమిక విద్యా వ్యాపనము కొరకు, రాజధాని ప్రభుత్వములే పనిచేయవలసియుండునని ఇటీవల సర్ విలియము మేయరుగారు సామ్రాజ్యశాసన సభయందు నుడివిన్లు రామచంద్రరావు పంతులుగారు చెప్పి ప్రాథమిక విద్యా వ్యాప్తిని గావించవలయునని కోరిరి.

తీర్మానము సభ్యుల యంగీకారము పొందియుండలేదు.

త్రెయినింగు పాఠశాలలు

త్రెయినింగు పాఠశాలల నదనముగ పెట్టుటకు 20 1/2 రూపాయలను మంజూరు చేయవలసినదని భూపతిరాజు వేంకటపతి రాజుగారు తీర్మానము నుపపాదించి బోధాభ్యసన నోపాధ్యాయులు లేక పాఠశాలలు పడుచున్న యిబ్బందులను తెలిపిరి.

గవర్న మెంటు పాఠశాలల క్రింద లక్ష యేబదివేల రూపాయలను ఖర్చుచేసి అదనముగ ఎలిమెంటరీ బోధనా భ్యసన విద్యాలయములను యేర్పాటు చేయవలయునని కే. ఆర్. వి. కృష్ణారావుగా రొక తీర్మానము ప్రతిపాదించుచుని తెలియజేసి యుండిరి. కాని రాజుగారి తీర్మానమును చూచి వారు తమ తీర్మానమును రద్దుచేసికొనిరి.

చిత్తూరునం దొక బోధాభ్యసన పాఠశాలను పెట్టుచు మని స్టానుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

ప్రభుత్వమువారు మంజూరుచేసిన సామ్యును విశేషము ప్రాథమిక పాఠశాలలక్రింద పెట్టుదురుగాని వ్యయనిర్దేశము మాత్రము చేయవలమని గవర్నరుగారు నెలవిచ్చిరి.

రాజుగారు తీర్మానమును తీసివేసికొనిరి.

బల్లారి మునిసిపలు పాఠశాల

సివిలు పనులఖర్చులోనుండి 60 వేలను తగ్గించి, బల్లారి మునిసిపలు పాఠశాలాభవనమును నిర్మించుటకు 60 వేలను మునిసిపాలిటీ వారికొప్పువలయునని పి. శివరావుగారు తీర్మానమును ప్రతిపాదించి పాఠశాలకు భవనములేని కొంత చాల కాలము నుండికలదనినదినిరి.

మునిసిపాలిటీ వారును డిప్యూటీ బోర్డువారును ప్రభుత్వము వారును ఈవిషయమును యోచించు చున్నారనియు, ఏదో కొంతసామ్యును ప్రభుత్వమువారి రిచ్చెదరనియు ప్రభుత్వమువారి పక్షమున దివానుబహద్దరు రాజగోపాలాచార్యుల వారు సమాధానము చెప్పగ ఉపపాదకులు తీర్మానమును తీసి వేసికొనిరి.

పాఠశాలలందు శరీర వ్యాయామము

పాఠశాలలందలి శరీర వ్యాయామమును గురించి టి. రంగాచార్యుల వారొక తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచుమని తెలుపగ పాఠశాలలను వల్లకాదంటి మనియు ఇష్టాదా తీర్మానమును ప్రతిపాదించ వచ్చుననియు గవర్నరు గారు తెలిపిరి. పాఠశాల లందు, వ్యాయామపాఠ్యాదుల క్రింద 10వేలు ఖర్చు చేయవలసినదనియు, వ్యాయామ విద్యా యేర్పాటులను చేయవలసిన దనియు, అంత సామ్యును సివిలు పనుల ఖర్చునుండి తగ్గించవలయుననియు, రంగాచార్యుల వారు తీర్మానమును ప్రతిపాదించి ప్రస్తుతపు సంతతి శరీరబలము తగ్గ చున్నందునకు ప్రతివారును చింతిలు చున్నారని చెప్పిరి. స్టానుగారు కొంతవడి ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

శరీర వ్యాయామము వృద్ధిచేయు ప్రాముఖ్యమును ప్రభుత్వమువారు గ్రహించిరి గవర్నరు గారు చెప్పి తీర్మానము ప్రభుత్వముపట్ల వారి సానుభూతిని తెలిపిరి.

తమ సానుభూతిని క్రియా రూపమున కనపరచెదరు గాకయని యాకూలు మాన్సేను నేటుగారు దొరతనమువారిని కోరిరి.

తీర్మానము వోటుకు పెట్టలేదు.

నిమ్మ జాతులకు వివేచనములు.

నిమ్మ జాతులకు వివేచనముల నిమిత్తము లోకలుబోర్డు లకు 2 లక్షలు మంజూరు చేయు యేర్పాటును చేయవల సినదని గామచంద్రరావుగారు కోరిరి. బొత్తిగ నిరాధారలకు వివేచనములను దానము చేయవలయును.

ప్రభుత్వమువారు సాహాయముచేసి నిమ్మ జాతులకు తోడ్పడుదురని చెప్పిన వెనుకను ఉపపాదకులు తీర్మానమును తీసివేసికొనిరి.

మన్యపు జ్వరములు

మన్యపు జ్వరములను రాకుండ చేయు యేర్పాటులకు, 25 వేలు ఖర్చుచేయ వలసినదని ఆచుం చుగ్ల కృష్ణారావుగారు కోరిరి. ఈ సంవత్సర మందుకు సామ్యేమియు నేర్పాటు చేసి యుండలేదని వారు నుడివిరి.

పి. శివరావుగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

దొరతనము వారి పక్షమున సమాధానము చెప్పిన, రాజగోపాలాచార్యుల వారు, "చిల్లర ఆరోగ్యపు" పనుల క్రింద నేర్పాటు చేసిన సామ్యులో నిందు కేర్పడిన సామ్యు కలదని చెప్పగ తీర్మానమును ఉపపాదకులు ఉపసంహరించు కొనిరి.

లోకలు బోర్డులకు ధనసాహాయ్యము

లోకలు బోర్డుల విద్య, ఆరోగ్యము, బోర్డు మున్నగు వాని క్రింద ఖర్చుచేయుటకు, లోకలు బోర్డులకు లక్ష వచ్చు టకు యేర్పాటు చేయించ వలసినదని, కే.రామ ఆయ్యంగారు కోరి యుండిరి.

సివిలుపనులఖర్చులనుండి సామ్యు తగ్గించుమని తీర్మా ములన్నియు 'గోరుచున్న వనియు పి. డబ్లియు శాఖపట్ల సభ్యులకు విముఖత్వము కూడదనియు పి. డబ్లియు వారుమా

త్రము ప్రజోపయోగకరములగు పనులనుచేయుటలేదా యని యు ప్రభుత్వముపక్షమున రాజగోపాలాచార్యులవారు చెప్పి తీర్మానమునువోటుకు పెట్టవద్దని ఉపపాదకుని కోరిరి.

పి. డబ్లియు డి. వారియందు సభ్యులకు విముఖత్వము లేదని రామచంద్రరావుగారు చెప్పిరి.

తీర్మానము వోటుకు వచ్చి ఓడిపోయినది.

గ్రామబోర్డుకు వంతులను చేయవలయును, ఆరోగ్యము పనులకును, సంబంధించి ప్రతిపాదించుచుమని తెలియజేసిన తీర్మానములను రామఆయ్యంగారు తీసివేసికొనిరి.

ఆరోగ్యము- చిల్లర యేర్పాటులు.

150 లక్షలను సివిలు ఖర్చులలోనుండి తగ్గించి ఆసా మ్యును నీటి యేర్పాటులకును మురుగునీరు క్రిందను ఖర్చు పెట్టుటకు డిప్యూటీ బోర్డుల, మునిసిపాలిటీల కిచ్చు యేర్పాటు చేయించవలసినదని ఆచుం చుగ్ల కృష్ణారావుగా రుపపాదించి సాధ్యమగునంతవరకును, నుంచి నీటి సదుపాయములకు ము రుగుకాలువలకును సామ్యు ఖర్చుచేయ నట్లు కోరిరి.

నీటియేర్పాటులకు మున్నగు వానిక కాకలసిన సాధన సామగ్రి యుద్ధమువలన లభించుటలేదనియు, నెడ్డభవనిగృహ ములకు కాకలసిన సామగ్రి భవనవ్వమునందే లభ్యమగుచున్న దనియు ఆందుచే ప్రతిపాదకులు కోరినట్లు చేయవలకు వీలు లేదనియు రాజగోపాలాచార్యులవారు నెలవిచ్చిరి.

తీర్మానము ఓడి పోయినది.

గోదావరి డెల్టాయందు నంతులను.

సివిలు ఖర్చులలోనుండి 25 వేలను తగ్గించి ఆసామ్యు ను గోదావరి డెల్టాలో వంతులను కట్టుటకును ముమ్మారు చేయుటకును గోదావరి జిల్లాబోర్డువారి కాసామ్యు నిచ్చుట కేర్పాటుచేయవలసినదని, కే. ఆర్. వి. కృష్ణారావుగారు కోరిరి. కొన్నివంతులను వెడల్పుచేయవలసియున్నది. కాలు వలవలన బోలెడుసామ్యుపచ్చుచున్నది.

ఇందునిమిత్తమై జిల్లాబోర్డువారు కృషి చేసి, ఆచ నాలు, ప్లానులువేసి, సాహాయ్యమును, కోరవలసి యుండునని రాజగోపాలా చార్యులవారు, చెప్పిరి.

ఉపపాదకులు తీర్మానమును, తీసి వేసికొనిరి.

ఉప్పారవం తెన

"45 ఎ సివిలు పనులకు" నియమితమైన, లక్ష రూపా యల నుండి, 20 వేలను, అప్పారవదిమిద వంతులను కట్టుటకు మధుర జిల్లాబోర్డువారి కిచ్చుటకు నిర్దేశించ వలసినదని రావు బహద్దరు అన్నాము పెట్టిగారు కోరిరి. రామనాథము జిల్లా వారు మధుర వెళ్లవలసినవచ్చినప్పుడు అప్పునదిదాటవలసియుం డును. వంతులేక పోవుటచే చాలయిబ్బందులు పడుచున్నారు. వంతులను చేయుటకు రామనాథము జిల్లాబోర్డువారికి తాహతు చాలదు. వంతులను త్వరగచేయుట యవసరము, కావున దొర తనము వారెంతో కొంత ధనసాహాయ్యము చేయవలయును.

జిల్లా బోర్డుల వారు ప్లానులను పంపించిన యెడల ప్ర భుత్వము వారు యోచించుదురని, రాజగోపాలాచార్యుల వారు తెలిపిరి.

తీర్మానమును ప్రతిపాదకులు తీసివేసి కొనిరి.

అంతటితో నిన్నటిసభ ముగిసినది.

మదరాసు కార్పొరేషన్

(723) నోటీసు.

1904-వ సంవత్సరం 240-వ సెక్షన్ 3-వ ఆర్డరు ప్రకారం పురపాలకముగ్ల ప్రాంతమున గోల్ల కును ఉత్తరవల్లూరు వీధికిని మధ్య నుండు బ్రిక్కి లోను రోడ్డులో మురికినీటి కాలువ సంబంధపు పని జరుగుటవలన ఈనెల 15-వ తారీఖు గురు వారంనుండి తిరిగి ఉత్తరువులు ఇచ్చునంత వర కును ఆ రోడ్డు బండ్ల రాకపోకకు వీలులేకుండ మూయబడును.

మునిసిపల్ ఆఫీసు } జె. సి. మెలోని, సెప్టెంబర్ 1 వర్క్కుడిపార్డుమెంటు } నెసిడెంట్లు. మద్రాసు 13 మార్చి 1917 } మద్రాసు కార్పొరేషను

మేలైన మద్రాసు నస్యము.

ఆంధ్రదేశమునంద నేకులచే ఉపయోగింప బడుచున్నది. 24 తులములు ౧౮ శేసు 1-కి 0-14-0 12 ,, ౧౮ ,, 1-కి 0-8-0 120 ,, ౧౮ వీశే 1-కి 8-8-0 సుగంధనస్యము బుడ్డి 1-కి 0-4-0 ఎల్. ఎస్. యశోదానంద్ కంపెనీ, 5, గోపానాపాళు సుండు, బార్బిట్రుక్ల మరరాసు

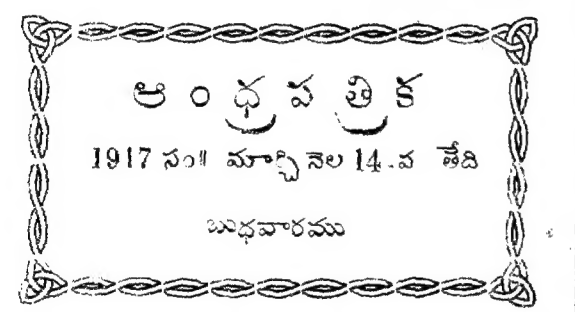
ఆంధ్ర విద్యానిధి.

మన పునోద్ధృతికి విద్యావ్యాపనమే ముఖ్యమైన సాధనము. సకలదానములందును విద్యాదానము త్రేపుమైన దానము. ఈ యుత్తమ దానమును జేయుటకు సంకల్పింపబడినది సుదీర్ఘము. సంకల్పింపబడిన పండుగ సమీపించుచున్నది. ఆ పుణ్యదినమునందు దేశబంధువులందఱును ఆంధ్ర విద్యానిధికి చందాల నిచ్చుటకును చందాలను పోగుచేయుటకును ప్రార్థితులు. సంకల్పమున కొక రూపాయి విచ్చేడివారు సభ్యులుగ జేరగలరు. కాని యథాశక్తిని ఆంధ్రులందఱును విద్యానిధికి సహాయము చేయవచ్చును. విద్యానిధికి సహాయమును చేసినవారి పేరులు ఆంధ్రపత్రికా ముఖమున ప్రచురింపబడును.

సహకార్యదర్శులు:
అధ్యక్షుడు: పండిత డి. గోపాలాచార్యులు.
వి. ఎన్. శర్మ. వే. రామదాసు.
కా. నాగేశ్వరరావు.

విషయానుక్రమణిక.

ఆయుర్వేద సమ్మేళనము	2
పృథ్విరాత శిఖలు	3
చెన్నపురి శాసనసభ	4
స్థానికవాదము	5
ప్రధాన వ్యాసము	
చెన్నపురి శాసనసభ	6
వాదము-వ్యాఖ్యలు	7
విరోధా మహాసంగ్రామము	
విశేషతంత్రవాదము	8-9
ముఖ్య సమాచారములు	10
ఇంగ్లీషుతంత్రవాదము	11-12
కృష్ణావరణము	13

చెన్నపురి శాసనసభ.

ఆదాయవ్యయ నిర్ణయములు.

గత సంవత్సరారంభమునందు చెన్నపురి రాష్ట్రమునందు రూ 102,20,000 నిలువ యుండెను. ఆదాయము రూ 770,15,000 అనియును వ్యయము 7,73,14,000 అనియును మదింపు చేయబడినది. కాని నిలువ 110,02,000 ఆదాయము 790,32,000 వ్యయము 759,49,000 అగుట వలనను 2,99,000 లోటుగలుగకను 30,83,000 అధికాదాయము గలిగినది. ఈ యధికాదాయము వలనను 1916-17 వ సంవత్సరారంభమునకు 99,21,000 నిలువయుండుటకుబదులు 140,85,000 ద్రవ్యము నిలువయుండును. 1916-17 వ సంవత్సరారంభమునకు 41,64,000 మదింపు చేసిన దానికంటె నధికముగ నిలువయుండగలదు. ఈ నిలువకు గారణము యుద్ధమువలనను వ్యయాంశమును తగ్గించుట యనియును కొన్ని శీర్షికలయందు దధికాదాయ మనియును విశేష మగుచున్నది. సర్ అలెగ్జాండరు కాన్స్టాబులు వ్యయాంశమును తగ్గించుటకు హిందూ దేశపు మంత్రియొక్క ఉత్తరువునని తెలిపియుండెను. మంత్రియొక్క ఉత్తరువు వలనను దేశాభ్యుదయమున కవసరమైన యనేకమైన పనులనాపుట సంభవించినది. నిలువయున్న ద్రవ్యము సామాజ్యపాలకులు వ్యవహారప్రక్రియ

ను నడుపుటకై వినియోగింపగలరు. నిలువకు గారణము 13,65,000 తక్కువ వ్యయముచేయుట యును 20,17,000 ఆదాయము హెచ్చుట యును నై యున్నది. ఆదాయమునందు మద్యము 6,82,000 అడవులు 5,50,000 ఆదాయపుపన్ను 2,85,000 ఇతరశాఖలు 5,02,000 అధికముగ నాదాయమును గలుగజేసినవి. గత సంవత్సరమునందు భూమినిస్తునందు మదింపు చేసిన మొత్తమున కంటెను 2,51,000 తగ్గినది. కారణము కృష్ణవరదలు, కడలూరుప్రాంతమునందు గాలివానలు. ఆ కారణములవలన కృష్ణాజిల్లాయందు 2,50,000 కర్షులు కడలూరు ప్రాంతములందు 77,000 మొత్తము 3,27,000 రివియనుగ నియ్యవలసినట్లు తేల్చాటా చేయబడినది. 1917-18 సంవత్సరమునందు అడవి తప్ప మిగిలిన శాసతులన్నిటియందును ఆదాయము అధికముగ గలదని నిర్ణయింపబడినది.

	నికరము	మదింపు	
	1916-17	1917-18	వార
	ల. పే.	ల. పే.	ల. పే.
భూమి నీటి కిక్కు ...	347.69	354.95	+ 7.26
స్తాంపులు ...	78.00	80.25	+ 2.25
మద్యము ...	184.50	189.00	+ 4.50
ఆదాయపుపన్ను...	28.95	30.00	+ 1.05
అడవి ...	45.00	42.00	- 3.00
రిజిస్ట్రేషను ...	25.00	26.00	+ 1.00
చిల్లర ...	15.89	17.61	+ 1.72
ఇతర శాఖలు ...	49.17	48.55	- .62
మొత్తము.	774.20	788.36	+ 14.16

ఈ యధికాదాయమును తగిన రీతిని వ్యయముచేయుట రాజ్యధర్మము. కాని యుద్ధకారణమువలనను వ్యయాంశము స్వల్పముగ వృద్ధిచేయుట సంభవించుచున్నది. వర్తమానసంవత్సరమునందు వ్యయమునందు 35,12,000 రాగల సంవత్సరమునందు దధికముగ జేయునట్లు నిర్ణయింపబడినది.

రాగల సంవత్సరపు వ్యయనిర్ణయము.

	నికరము	మదింపు	
	1916-17.	1917-18.	వార
	ల. పే.	ల. పే.	ల. పే.
భూమి కిక్కు ...	123.49	125.50	+ 2.01
అటవి ...	27.70	29.63	+ 1.93
రిజిస్ట్రేషను ...	13.16	13.89	+ .23
పాలనము ...	15.49	15.96	+ .47
కోర్టులు ...	85.65	86.15	+ .50
జైలులు ...	15.98	15.48	- .50
పోలీసు ...	114.69	117.47	+ 2.78
విద్య ...	83.45	94.79	+ 11.34
వైద్యము ...	18.56	22.89	+ 4.33
పారిశుధ్యము ...	18.69	13.76	- 4.93
వ్యవసాయము ...	12.29	14.50	+ 2.21
ఇతర శాఖలు ...	13.50	15.55	+ 2.05
పెన్షనులు ...	33.41	34.65	+ 1.24
అపవన తగ్గించుట...	14.60	15.75	+ 1.15
ముద్రణము ...	2.50	—	2.50
నీటివనతి ...	10.00	11.25	+ 1.25
చిల్లర పనులు ...	6.25	8.00	+ 1.75
చిల్లర పనులు ...	29.00	33.00	+ 4.00
సివిలు పనులు ...	20.04	20.87	+ .83
సివిలు పనులు ...	59.50	63.15	+ 3.65
ఇతర శీర్షికలు ...	41.54	42.87	+ 1.33
మొత్తము	759.49	794.61	+ 35.12

ఈ యధిక వ్యయమునందు 11,34,000 విద్యావ్యాపనమునకును 4,33,000 వైద్యసహాయమునకును వినియోగింపబడును. భూమినిస్తునకై అధిక వ్యయ మగుటకు గారణము సర్వే పార్టీల సంఖ్య

హెచ్చుట యెయున్నది. రామానుజాచార్యులుగారీ వ్యయమునందు లక్షరూప్యములు తగ్గింపు దనియును సెటిల్మెంటు పార్టీలను తగ్గింపు దనియును కోరిరి. కాని పాలకు లంగీకరించుటకు ఏలులేదని సర్ అలెగ్జాండరు కాన్స్టాబులు తెలిపిరి. పోలీసు వ్యయమునందు 2,78,000 హెచ్చుటకు గారణము పోలీసు బంజ్రాతుల శీతమును హెచ్చించుట యెయున్నది. ఈ వ్యయము మిక్కిలి యుపయోగమైన వ్యయమై యున్నది. ఈసందర్భమునందు ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు, మో. గామచంద్రారావుగారు పోలీసు వ్యయమున 50,000 తగ్గింపుదనికోరుటయును అధికారులు నిరాకరించుటయును గమనార్హమైన విషయము. పోలీసునందలి గుప్తశాఖ కపారమైన వ్యయ మగుచున్నదనియును దానివలనను సజ్జనులకు సయితము పీడ గలుగుచున్న దనియును రామచంద్రారావుగారు తెలిపియుండిరి. గిల్లనుగారు గుప్తశాఖలు నాగరకతగల సకల దేశములందును గల వనియును అసంతృప్తిగల ప్రజలు సకల రాజ్యములందును గల రినియును గుప్తశాఖను నియమించుటకు గారణము విశ్వాసాభావము గాదనియును తెలిపియుండిరి. గిల్లనుగారు మహాజనులకు పీడను సాధ్యమైనంతవరకు తొలగించుటకై ప్రయత్నములు చేయబడునని తెలిపియుండిరి. శాసనసభ కృష్ణారావుగారి తీర్మానమును నిరాకరించినది. పారిశుధ్య వ్యయమును 4,93,000 తగ్గించుటకుగల కారణము యుద్ధమువలనను పర దేశములనుండి పారిశుధ్య కార్యములను నిర్వహించుట కవసరమైన సామగ్రిలు లభింపనందున నీవ్యయము తగ్గించబడినదని కాన్స్టాబులు తెలిపిరి. పట్టణముల కీ సిద్ధాంత మన్వయించినచు గ్రామముల కన్వయించును. నీటివనతి లేకను ననేక గ్రామములు గోగములకు నిలయములగుచున్నవి. గ్రామముల పారిశుధ్యమునకై కొంత ద్రవ్యమును వినియోగించుట యుక్తమై యుండును. నీటి పారుదలకు వ్యయమును 10 లక్షల నుండి 11,25,000 లకు హెచ్చింపబడినది. 1,25,000 లను హెచ్చించుట సంతృప్తికరము గాదు. స్థానిక పాలన సంఘముల కొసంగబడిన ద్రవ్యమును వారు వినియోగింప లేకుండుటకు గారణములు మాత్రము సులభ గ్రాహ్యములు గాకున్నవి. 1916 సంవత్సరారంభమునకు మంజూరు చేసిన మొత్తమునందు 61 లక్షలు వ్యయపడలేదు. ప్రతియేటను స్థానిక పాలనములకు 50 లక్షలు వ్యయము చేయుటకు ఏలుగలరు. ఆ సౌకర్యములను విద్యా వ్యాపనమునకు పారిశుధ్య వ్యాపనమునకును బాటను నిర్మించుటకును స్థానిక పాలనములు ఉచితరీతిని వినియోగించుటకు ప్రయత్నింపకుండుట స్థానిక పాలనములందు గల యలసత్వము విడిత మగుచున్నది. యుద్ధమువలనను స్థానిక పాలనములు తగిన వ్యయము చేయనందునను ఈ శాఖావ్యయము తగ్గింపబడినది. ఆ కోరిక సంఘము నిర్ణయించినట్లులు నెల్లూరు విశాఖపట్టణములందు జిల్లా ఇన్స్పెక్టరు ఆఫీసులకు వెట్టుటకును, మధ్యమతరగతి పాఠశాలల నిర్మాణమునకును, ప్రథమ పాఠశాలల నిర్మాణమునకును వైద్యాలయముల నిర్మాణమునకును స్వల్పపారిశుధ్య వ్యవహారములకును విశాఖపట్టణము గోదావరి మండలములందు రోడ్లకును ఇతర పనులకును 11,50,000 వ్యయము చేయుట కేర్పాటులు చేయబడినవి. అనధికారసభ్యుల ప్రోద్బలము ఈ విషయములందు గోచరమగుచున్నది.

కోశ వ్యవస్థలందు పాలకులు ఇతర వ్యయములను కొంత తగ్గించినను విద్యావ్యయమును హెచ్చించుట సంతృప్తికరముగ నున్నది. వర్తమాన సంవత్సరమునందు విద్యకై 83,45,000

వ్యయముచేయబడినది. రాగల సంవత్సరమునందు 94,79,000 వ్యయముచేయునట్లు నిర్ణయింపబడినది. అధికవ్యయము 11,35,000 ఈవ్యయమునందు 4,19,000 ప్రారంభ పాఠశాలలకై వినియోగింపబడును. ఆర్థికసంఘమువారు సిఫారసు చేసినట్లులు లక్ష ప్రారంభ పాఠశాలల భవనములకును, లక్ష ఏబదివేలు మధ్యమ పాఠశాలల భవనములకును వినియోగింపబడును. రాగల సంవత్సరమునందు ప్రారంభవిద్యకై 5,50,000 వ్యయముచేయుటకు నిర్ణయించుట సంతృప్తికరము. ఇతరశాఖలందు మితవ్యయమునకు బానుకొనినను విద్యాశాఖయందు మితవ్యయమునకు బానుకొన లేదనియును విద్యావ్యాపనము వాంఛనీయమే కాకను అవసరమగు విషయము పాలకులు పూర్తిగ్రహించి రనియును సర్ అలెగ్జాండరు కార్మ్యుగా సందర్భమున తెలిపిన భావములకు ప్రజలు కృతజ్ఞులు. రాష్ట్రాదాయమునందు 9-వ వంతును విద్యావ్యాపనమునకై వినియోగించుట వలనను విద్యావ్యాపనమును జేయుటకు చిరకాలము పట్టును. పాలకుల యేర్పాటు సంతృప్తికరమైనను నీ యేర్పాటులు ప్రారంభ విద్యావిషయమై రెండుమూడు రెండు పెరుగవలసి యుండును. ఎ ఎన్. కృష్ణారావుగారు నూతన ప్రారంభ పాఠశాలలకై 5,000 అధికముగ వ్యయము చేయవలయు నని తీర్మానము నుపపాదించినపుడు ప్రారంభ విద్యావ్యాపనమును జేయుట సామాజ్య పాలకుల పనిగాని రాష్ట్రపాలకుల పనిగాదని స్టానుగారు తెలుపుట విచిత్రముగ నున్నది. గతవారమునందు సర్ విలియం మేయరు గారు ప్రారంభ విద్యా నిర్వహణము రాష్ట్రపాలకుల పనియని నిర్ణయించెను. స్టానుగారి పని సామాజ్య పాలకుల దనియును నిర్ణయించిరి. ఇది యెవరి పని యైనను ప్రారంభ విద్యావ్యాపన మవసర మని రామచంద్ర రావుగారు తెలిపిన భావమును సకల జనులును సంగీకరించగలరు. ప్రారంభ విద్యావ్యాపనభారము భయములమీదను లేనపుడు తగిన ప్రయత్నములు జరుగుటకు వీలు గలుగదు. సామాజ్యపాలకులు ద్రవ్యమును కొంత యిచ్చినను విద్యావ్యాపన భార మంతయును రాష్ట్రపాలకులమీదనే కలదని యను గారు గ్రహించ లేదనుటకు వీలు లేదు. భూకతిరాజు వేంకటకతిరాజు గారు కే. ఆర్. వి. కృష్ణారావు గారు తెలుగు దేశమునందు శిక్షణ పాఠశాలలను వృద్ధిచేయుటకై 20,000 అధిక వ్యయమును జేయమని కోరిరి. ఆంధ్రదేశమునందు శిక్షణపాఠశాల యొకటి మాత్ర ముండుటయును దానియం దైనను గోరేడివారిందరకు ప్రవేశించుటకు వీలులేకుండుటయును విద్యావ్యాపనమున కాటంకముగ నున్నది. ఆంధ్రదేశపు కొరతలను గమనించుచున్నా నుని స్టానుగారు గవర్నరుగారు తెలుపుట సంతృప్తికరము. వారి భావములు సత్పరముగ క్రియారూపమున కైకొనుట విద్యావ్యాపనమున కవసరము. సర్ అలెగ్జాండరు కార్మ్యుగాడు ప్రదర్శించిన ఆదాయవ్యయ నిర్ణయములు సంతృప్తికరముగ నున్నవి. ఆదాయము హెచ్చుచున్నది వ్యయము తగ్గించబడుచున్నది. నిలువ ధనము హెచ్చుచున్నది యుద్ధానంతరము చెన్నపురి రాష్ట్రపాలకులు నిలువ ధనమును దేశోపయోగ కార్యములకై వినియోగించుట కేర్పాటులను జేయవలసియుండును. రాష్ట్రాదాయమునందలి విశేషభాగము రాష్ట్రవిషయములకై వినియోగించుటకు స్వతంత్ర మేర్పడుట ఈ స్థితిగలుగుట కవసరము.

మైనూరు - గ్రామోపసంఘములు.

మైనూరునందు గ్రామముల జేయవలసిన నిర్ణయమైన గ్రామోపసంఘములు గత సంవత్సరము జూలై ఆగస్టు కెడైంబరు మాసములందు 8517 గలవు. లోగడి మాసములందు కంటెను సంఘముల సంఖ్య 346 పెరిగినది. చన్నపట్న తాలూకాయందు సంఘములసంఖ్య 7 తగ్గినది. ఈ యుపసంఘములు 14,946 గ్రామముల కుపకృతిని జేయుచున్నవి. కడపూరి సిమెంట్ చిట్టలద్రుగ్ధ హాసుకుండలంబులందు గ్రామోపసంఘములు సంఖ్యయుగ స్థాపితము లైనవి. గ్రామవృద్ధికై ఏర్పడిన సంఘములసంఖ్య 981 నుండి 891 కి తగ్గినది. ఆసంఘములు వ్యయము చేసిన ద్రవ్యము రూ 31,590 నుండి రూ 16,964 నకు తగ్గినది. తగ్గుటకు గాఢము వానలు, రయితులకు తీరక లేకుండుటయును నని తెలియుచున్నది. మైనూరుజిల్లాలోని రయితులు స్వయముగ రూ 9,274-12-0 మొత్తమునకు వృద్ధికరమైన పనులను జేసినట్లు తెలియుచున్నది. ఉపసంఘములు 530 మైళ్ళ బండి బాటలను యూకు మాసములందు నిర్ణయించేసినవి. చితలుద్రుగ్ధము జిల్లామందలి 18 గ్రామములు రూ 2221 లను సమాహిత ద్రవ్యము జరుచేసిరి. ఇపుడుగల 8517 గ్రామోపసంఘములు 14,946 గ్రామములందు 45,92,768 ప్రజలకుపయోగించుచున్నవి. ఆసంఘములందు 21,46,089 ప్రజలకు 4,080 సంఘములు వారమునకు ఆర్థికము గ్రామవృద్ధికై కలిసి పనిజేయుచున్నవి. 22,30,596 ప్రజలకు 8716 సంఘములు వార్తాపత్రికలను తెప్పించుచున్నవి. 17,45,217 ప్రజలకు 3,010 సంఘములు విద్యావ్యాపనమునకై వారమున కొకసంధ్య జేయుచున్నవి. 891 సంఘములు రూ. 44,036 లను గ్రామముల వృద్ధికై వ్యయము చేసి 530 మైళ్ళకోడలను జేసినవి. ఆగ్రయమునకై రూ 26,237 గ్రామములు రూ 17,799 పాలకులనుపయోగించిరి. ఈనివేదన పత్రమును జూచిన వారలకు మైనూరునందు గ్రామస్వరూపాలమునకు బీజమును సుశిక్షముగ నాటబడుచున్న పని విదితమగుచున్నది. గ్రామములు ఆర్థికాధివ్యవహారములను సమర్థించుకొనగలిగినపుడు గ్రామములందు వికసితమేర్పడి రాజకీయవ్యవహారాన్నిర్వహణచూపువ్యయము సులభముగ గలుగగలదు. బ్రిటిషు భాగమునందు ఈ రహస్యమును గ్రహించుటకు తగినములు పట్టును. అయిదేండ్లందు మైనూరు సంస్థానమునందు జరిగిన పనికి బ్రిటిషుభాగమునందు 50 ఏండ్లు గావలయునేమో తెలియదు. కార్యనిర్వహణమునకు ఉదాహరణముగల సర్ విశ్వేశ్వరయ్యకుంటి కార్యకర్తలు గావలసియున్నారు.

యుద్ధము - హిందూదేశ భాగము

తైయ్యపత్రిక వాదాదు స్వాధీనమగుటను గురించి ప్రధానవ్యాసమును వ్రాయుచు విజయమునకు హిందూదేశము ముఖ్యకారణమని యుద్ధమిచ్చినది. మెసపాటేమీయూ యుద్ధమిచ్చినదనియు విశేషభాగము హైందవులు. విజయమునకు తోడ్పడిన కాలంబులు ఆశ్వలయులు హిందూదేశము నుండి పంపబడినవి. యుద్ధసాగులు యుద్ధమున కవసరమైన ద్రవ్యము హిందూదేశము సమకూర్చుచున్నది. హైందవ మోసల సాహస ద్రోహములు విజయమునకు తోడ్పడినవి. గతవారమునందు హిందూదేశము 150 కోట్ల రూప్యములను దానము చేయుటకు గురించి ఆంగ్లాభిమానులు గొణుగులాటను ప్రారంభించిరి. ఈయుద్ధందే సహాయమునకు కాలిఫోర్నియా పట్టణంబు! "భారతపుత్రత్వములు గణరంగములందు ముఖ్యముగ మెసపాటేమీయూ రంగమునకు ప్రాణములను సమర్పించిరి" అని తైయ్య వ్రాసిన మాటలు వ్యాసుక్రొత్తములై నిందాకోపకుల కన్నులను విప్పవని నమ్ముచున్నాము. పత్రికలయందు ఖండించుట సులభముగాని చేయుట కష్టమని ఆక్షేపకులు గ్రహించవలసి యుండును.

బొంబాయి రాష్ట్రాదాయము.

రాగల సంవత్సరమునందు బొంబాయి రాష్ట్రాదాయము 8,05,04,000 అని మదింపు జేయబడినది. రాగల సంవత్సరాదాయము 243,21,000 నిలువతో వారంధరుగుచున్నది. చెన్నపురి రాష్ట్రము 140,85,000 నిలువతో వారంధరుగుచున్నది. ఆదాయము 53,74,000 హెచ్చినది. వ్యయము 34,14,000 హెచ్చినది. విద్యావిద్యములకై 4,74,000 అధిక వ్యయమును జేయుటకు నిర్ణయింపబడినది. చెన్నపురి రాష్ట్రమునందు 11 లక్ష అధికవ్యయమును జేయునట్లు నిర్ణయింపబడినది. ఈతక్కులను జూచిన చెన్నపురి రాష్ట్రాధ్యక్షులు ఎక్కువ తృప్తికరముగ నున్నవని తెలుపుచున్నది.

మద్రాసు సీలీవార్డులు.

నాలుగు దినముల క్రిందటను శ్రీమతి రాత్రి 7 గంట తరువాతను చెన్నపురి వీధులందు తిరుగు గూడదని కాటించినట్లులు ఇతరులు తెలిపిన వార్తలనుబట్టి ఈ పత్రికయుండు ప్రచురింపబడినది. కాని అట్టి వార్తలం దెంతమాత్రమును సత్యము లేదని తెలియుచున్నది. జననదంతిని బట్టి ఈ వార్తను ప్రచురించి నందులకు చింతిలు చున్నాము. ఆ వార్తలందు యధావ్యయ లేదని ఆధికారులు తెలుపుట వలనను సంతోషపూర్వకముగ దానిని ప్రచురించుచున్నాము.

ముఖ్యసమాచారములు.

(1)

కిష్మిష్ పండ్ల వెల ఇటీవల పిసెవరునందు నాల తగ్గుట చేతను రిమ్యాయందు వాని వెల అధికముగా నుండుటచేతను వానిని కొనేషముగా మోక్షకు పంపుచున్నారని తెలియుచున్నది.

హిందూదేశ యుద్ధమును నొకసమువారికి సామ్యము జరుగియున్నారని వారికి వీలగునట్లు సులభమగు మరలమీద సామ్యము జరుగిచ్చి దానిని వాయివాల ప్రకారము రాబట్టుకొనుటకు మైనూరు బ్యాంకువారు సౌకర్యమును కలుగజేసిరి.

బ్రిటిషుహిందూదేశమునందు ఈసంవత్సరము 2414000 ఎకరములయందు చెరువు జేయుదునని నుండు ప్రయోజనము. గతసంవత్సరమునందు 2391000ల ఎకరములందే జేయబడునట్లు మదింపు జేయబడెను. మొత్తముమీద 2626000లను అపరిమితమగు చక్కెర తయారుచేయబడునని మదింపుజేసిరి.

తిరువాత్కూరు న్యాయశాస్త్ర కళాశాల ప్రిన్సిపాలు చెట్టుపట్టుగారు ఆకళాశాలలో బి.ఎల్. తర్కతయందు చదువుచున్న 60 మంది విద్యార్థులకు విందు గావించిరి. ఈ విందునకు కళాశాల ఉపన్యాసకు లందరును చేసినవి. ఫలహాగ సంతకమున కళాశాలాధికారి చాట్ ఫీల్డుగారి పూర్వ నిమిషలలో నొకరగు సుబ్బారావు బి.ఎ.ఎల్. టి. గారు తమ కళాశాలాధికారి, చాట్ ఫీల్డు గారిని అభినందించుచు ఒక ఉపన్యాసము గావించిరి. దానికి చాట్ ఫీల్డుగారు సంతోషముగా బదులిచ్చిరి.

సెకందగబాదులో గౌ. రెసిడెంటు సర్ ఫ్రెజర్ సి. యన్. బి., సి. బి. యి., గారు ముఖ్యమైన వ్యక్తులను బ్యాంక్లలో ఆహ్వానించి సభజేసిరి. రెసిడెంటు గారు రధ్యక్షత వహించిరి. అన్ని తరగతులవారును సభనలంకరించిరి. సభ్యులలో రాజకీయ మంత్రి సర్వాల్ సర్ ఫోల్ డూక్ జుగు బహదూరు గారు, జేజీయ మంత్రి ఎం. ఎ. మోహనీ గారు, రివిన్యూ కార్యదర్శి జి. యి. సి. రోక్స్లీడు గారును, సహాయ రెసిడెంటు మేజరు ఎ. డి. మింట్ టి. గారును, యిక్. కేటరు గారును, ఆకాంఠెంటు జనరలు పరమధర్మిక్ అహల్యుడ్ గారును యున్న తాసనముల నలంకరించిరి.

ఈ నెల 9 వ తేదీ సాయంత్రము పూనా అంజుమాన్ ఇస్లాంవారి తోపున యుద్ధమును బలపరుచుటకై మహమ్మదీయులు చేసిన వేలు సమావేశమైరి. గౌ. ఇబ్రాహీం హామాన్ జాఫరుగారు సభ్యులై సమయము తెలిపి పూనా కలెక్టరు జి. డబ్ల్యూ. హామ్ గారిని ఆధ్యక్షునిగా ఉపపాదించిరి. ఆధ్యక్షుడు యుద్ధమును కలన కలిగియు లాభములనుగురించి ప్రశంసించి చుమామ్మదీయులందరు భారాళముగా సామ్యము సమర్పించ వలెనని చెప్పిరి. మిగిలిన అహల్యుడ్ గారి, మొదటితరగతి సద్గారు అబ్దులు వాహాబ్, సర్వాల్ కాజీ అహ్మద్, అబ్దుల్ మజీద్ బి. ఎ. ఎల్. ఎల్. బి. యున్న గువారు కూడ ఈసభయందు పాల్గొనిరి.

ప్రభుత్వమువారి సింలా పువ్వాస వ్యయమును తగ్గించుటకు గారు గౌ. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు ప్రభుత్వము వారిని సింలా నివాసమునకు పోకుండునట్లు చేయవలెనని గాజుప్రతినిధి గారికి సిఫార్సు చేయుచు ఒక తీర్మానము నుపపాదించిరి. ఈ తీర్మాన వాదమునై ఏమి ఫలము గలిగినో తెలియరాదు. తీర్మానము నుపపాదనకు యు ప సం హరించుకొని యొన నుండును. లేని యెడల ఆధికారవ్యయ వారసేతులు దాని నాక్షేపించి త్రోసివేసి యుండును. పూర్త త పురనివాసమును నిలిపివేయునట్టి మామనోద్వష్టి కెంతవరకు నైనను కనబడుట లేదు. ఇప్పుడనేకపర్యాయములు సామాజ్యశాసన సభ్యులు ఉపపాదించుచుండగా, ఎప్పటికో ఒక పుట్టిక ప్రభుత్వము వారు విసిగి దాని విషయమును మోదించగలుగుదురు. అయిపిమ్మటగాని హిందూదేశమునందు గంతటను ప్రభుత్వ వ్యయ వారి పర్వతనివాస మందరింపదు. మద్రాస్ తైయ్య పత్రిక.

విరోధా మహా సంక్రమము

ఇంగ్లండు

డాక్టర్ నెల్సన్ పంచాయతీ

లండను, మార్చి 12:— మిత్రమండలివారి నాకాదళమునకు ధూమ్రపాత్రమును సూచించిన నిషేధములను ప్రయత్నించినట్లు ప్రజలు తిరుగుబాటు చేయునని భయమున డాక్టర్ నెల్సన్ పంచాయతీవారి సాక్ష్యమును బహిరంగము చేయ లేదని ప్రకటించుటగాను ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వములో పాల్గొంటున్న సభలో శక్తిని. డాక్టర్ నెల్సన్ పంచాయతీ రిపోర్ట్ వెల్లడి చేయకున్నట్లు డేలరేకముగా నుండునని 47 స్ట్రీట్ నెల్సన్ కాలనీ గారు పేర్కొన్నారు.

పాల్గొంటున్న వారు సుగాములను ఎన్నుచుంటే ఈ రిపోర్టును ప్రచురించు తేయవలసినవచ్చినదని బోనరూ గారు నమోదించిరి. వారిచేయవలసిన కార్యములను చర్చించుటగా నిడిరి. విదేశీకార్యాలయమువారును యుద్ధకార్యాలయము వారును యుద్ధకార్యాలయమువారును దీనిని వెలిచేసినందు మంత్రి శర్మవారికి దీనికి ఉద్దేశముగాను బోనరూ గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

ఉరలగెడ్డలు.

లండను, మార్చి 12:— ఉరలగెడ్డలను ఆహారముగా నిచ్చుటకు సూచించినదేదని బాత్మెన్ గారు నడిపిరి.

జనరలు స్ట్రెట్టెన్ గారి రాక.

లండను, మార్చి 12:— జనరలు స్ట్రెట్టెన్ గారు లండను నగరమునకు వచ్చిరి.

అంతర్జాతీయ ఆర్థికము

లండను, మార్చి 12:— గ్రామములకు తమనాకాదళమునంతయు నియోజింపబడిన పండుకము వైచిని ఒకరు జర్మనీ నుండి వ్రాసిరి.

అంతర్జాతీయము

లండను, మార్చి 11:— అంతర్జాతీయ సామగ్రియను పోరీ రెయినురుగాను ప్రకటించిరి. ఇతడు హెన్రీ సంగ్రాహ్యమును. అంతర్జాతీయ బ్రిటిషువారిని పాత్రాకాంతులను చేయుట వద్దేకంపబడలేదు. వారిని సంధి కంక్షింప జేయుట కుద్దేకంప బడినవని రెయినురుగాను నడిపిరి.

ఇదిగదిగాదు. జర్మనులు విధించిన మరతులకు బ్రిటిషువారు తలయొగ్గనలేనని కాంటువాను రివెంటో గారు రెయినురు గారి సభిచేపించిరి.

కాంటు గారి సంతకము వివాదములను యుగములు వట్టును. బ్రిటిషువారిని నిరాశులను చేయుట అసంభవమని వర్మెన్ ప్రకటించిరి.

కొందరు ఆహార పదార్థములు గుర్తించి ప్రజల కందకుండ చేయుచున్నానని జర్మను ప్రతికటించిరి.

ప్రస్తుతము

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను, మార్చి 12:— రెయిన్ బెట్ సాయమునలోను, రియ్యులోను శత్రువు లాకీకముగా వైబడ వారిని పారదోలితిమి. శత్రువులకు నష్టములు కలిగినవి. కొందఱు మాచే బంధించిరి. రెయిన్ బెట్ సాయమున చాల నష్టము కలిగింది. రెయిన్ బెట్ సాయమున శత్రువులకు కందకుములై దాడి చేసెదలితిమి. ఇచ్చట పెట్రోలును కనుగొంటిమి. అయితే పెట్రోల్ వద్దను గోరైనునదను శత్రువులను వట్టుకొంటిమి. అని పరాసువారు ప్రకటించిరి.

శత్రువుల దాడి

లండను, మార్చి 11:— ఎయినురు భయమున ఫిరంగులు కాల్చుననెడిది. రెయిన్ బెట్ సాయమున వద్ద శత్రువులదాడి ప్రయత్నము పూర్తి. ఫలవైసదని పరాసువారు తెలిపిరి.

ఆహారపదార్థములను గూర్చిన చర్చ పారిసునభయం మూడు రోజులు జరిగినది. గోధుమలను, చాల పొదుపుగా వాడవలెను. గోధుమలకు బులుల మరయొక ఆహారపదార్థములను కొరతగాను అని అధ్యక్షుని నడిపెను. 296 మంది అంతరించిరి. అందు మార్చి ప్రతిభుటించెను. ఆహారపదార్థములను మిత్రపరులకు అవసరము. రొట్టెలకును పాలకును తీర్చెట్టులను బహుము. విజయమునకు సేవలనే మిత్రవ్యయము తక్కువ నడము. జర్మనులు మలమల మాడికడ పటి రెగువకు గడగిరిని మంత్రియగు హెయిటు గారు నడిపిరి. ప్రభుత్వ ప్రతికటించు జీటి నివ్వలేదు. ఈ ఆందోళనము దొరలనువారిపనికి ఆధ్వర్యము కలిగించుచున్నదని బ్రయండు గారు నడిపిరి. మంత్రివర్గము విపులము చర్చ జరుగ గలదు.

నాకోద్యోగులకు తీక్ష

లండను, మార్చి 11:— జనవరిమాసము 31 వ తేదీని లిడెక్ ఫెల్స్ అను జర్మను స్త్రీయరు రంధ్రములు జేసి మంచి నందులకు ఆస్తియరుకు సంబంధించి 8 గురు ఉద్యోగస్థులకు ఒకసంఖ్యను తీక్షయ, 500 పోలీసుల జరిమానాయు విధించ బడినట్లు పారిసునుండి వార్తవచ్చినది.

అయిన్ సు రంగము

లండను, మార్చి 11:— అయిన్ సువద్ద 292 మంది పట్టుబడిరి. వెన్నుకు పశ్చిమమునకు వాయవ్యమునకు శత్రువులు తలపడ నెంచు మేము ఫిరంగులను కాల్చి తరిమితిమి. సోము ఆంకరు-ఆరెంటోరీసు-ఇన్వెసు ఆర్రాసులయొద్ద ఫిరంగులను కాల్చితిమి బ్రిటిషువారు ప్రకటించిరి.

గ్రీసునాకల నిరోధము

ఏనెస్సు, మార్చి 10:— నాకానిరోధమునూడదని ఏనెస్సు న్యాయవాదు లాడేపింపగా మిత్రమండలివారిమరతులప్రకారము మిరు పెలంగిన నదితోలగింపబడును. మిత్రమండలికి వ్యతిరేకములగు పనులు జరుగకుండ నది ఇదివరకే తొలగియుండునని లాయరుజార్జి గారు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి.

జర్మనుల యుద్ధము

లండను, మార్చి 11:— వెర్మెన్ ప్రాముఖ్యము నేటికిని గూడ తొలగలేదు. దాని నాక్రమించుటకే వారిపురు సేనను మ్యూజుకు వెనుకకు నడిపిరిని విలేఖకుడు వెస్టుమినిస్టరు గజెటు ప్రతికటించెను.

పరాసువారి ప్రకటనము

లండను, మార్చి 12:— గత రాత్రి పరాసువా రిట్లు ప్రకటించిరి. నిన్న సుధ్యాహ్నము మేము తలపడితిమి. 100 మందిని ఒకముఖ్యస్థానమును పట్టుకొంటిమి. ఫిరంగులు కాల్చబడినవి. సుధ్యాహ్నము జర్మనులు ఫిరంగులను కాల్చిరి.

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము

లండను, మార్చి 12:— బొకనివిను ఆర్రాసులలో కందములలో జోరబడి చాలమందిని పట్టుకొంటిమి. విమానములు పోరునలిపినవి. 9 శత్రువిమానములు నేలగులినవి. మావిమానములలో 5 కనబడుటలేదు.

యన్యాయము

ఆహారపదార్థములు

పెట్రోగ్రాడు, మార్చి 12:— ఆహారపదార్థముల పరిశీలనము పురపాలక సంఘమువారి వశము చేయబడినది.

పెట్రోగ్రాడు, మార్చి 12:— మంచు విస్తారముగ కురియుటచేత పెట్రోగ్రాడులో కొందరు భీతిల్లి రొట్టెలదుకాణములను దోచుకొనిరి. దానివలన రొట్టెలకలపు కలిగినది. పోలీసువారు కల్పించుకొని అల్లగులు వ్యాపించుకుండ చేసిరి. ఇపుడు మంచు తగ్గినది. రైలుబండ్ల కచ్చుచున్న విగాన కొత్త సరకు రాగలదు. తొందర తగ్గగలదని ఆధికారులు ప్రకటించిరి.

గోధుమపిండి తగ్గలేదు. ప్రజలు మితముగా వాడిన రొట్టెల కలవు కలుగదు. బీదస్త్రీలు గుంపులుగ చేరి రొట్టెలు కావలెనని అల్లరి చేయుటవలన తొందర కలిగినది. అయినను పోలీసువారు కల్పించుకొనవలసిన ఆవశ్యకత లేకపోయినది.

ఇటలీ

జలాంతర్జాతీయ దుండగములు

ఇటలీవారు తేయుచున్న ఏర్పాట్లు.

రోము, మార్చి 12:— జలాంతర్జాతీయ వలన ప్రమాదము లేవియు వాటిల్లకుండ సముద్రతీర స్థానములయందు ఫిరంగు లమర్చబడినవి. సముద్ర తీరములందు కావలసిన లంచబడిన. మరికొన్ని రక్షక సాధనములు గూడ నవలంబించ బడినవని, నాకాదళ మంత్రి వివరముగా సభవారికి తెలిసిన జేసెను. సముద్రములో గూడునునవలను వేయుటకు వీలు లేకుండెను. జలాంతర్జాతీయలను పారదోలుటకు ఆక్రాంటో జల సంధియందు చాల నెలలనుండి రెండుమందల చిన్న పడవలు పని చేయుచున్నవి. వీటికితోడు వాయువిమాన పటాలములను చిన్న వాయు విమానములును కూడగలవు. వాణిజ్యనౌకలలో ఫిరంగుల నమర్చలేనని చాలమంది కోరుతుండిరి. ఇదివరకప్పుడే వేయిఫిరంగులను నౌకలమీద నమర్చితిమి. ఇన వాణిజ్య నౌకలలో నూటికి 60 పడవలు ఫిరంగులను దాల్చియే ప్రమాణము చేయుచున్నవి. ఈ నౌకలమీద వాయు వార్తాస్థానము లమర్చబడినందున పని లాగుగా జరుగు చున్నది. వాణిజ్య నౌకల రాకపోకల రక్షణలను జూడ ఈ ప్రయత్నములన్నియు సఫలతను గాంచు చున్నదని తెలియు చున్నదని ఆలేకు నడిపెను.

ఇటలీ

రోము, మార్చి 13:— ఈనెల 8వ తేదీతో నంత మగు వారమున 493 నౌకలు ఇటలీకి వచ్చినవి. 464 ఇటలీ నుండి వెళ్లినవి. 4 స్త్రీయరులను 3 ఓడలును మునిగినవని అధికారులు తెలిపిరి.

టర్కీ

బాగ్దాదు నాక్రమించుట.

లండను, మార్చి 11:— ఆదివారమునాడు బాగ్దాదు నగరము వశమయ్యెనని మెసపొటేమియానుండి వచ్చిన వార్తవలన తెలియుచున్నది.

మిత్రమండలివారు ప్రవేశించుట.

శత్రుసైన్యము కొంతబలముతో దయాలా నది పంక్తిని కాపాడుచున్నట్లు బుధవారమునాడు మేము కనుగొంటిమి. గురువారమునాడు వారితో పోరు సలిపితిమి. టెసిఫానులో శత్రువులు జేసిన కట్టుదిట్టములనుజూడ వీరు దీనిని కాపాడుటకు నిశ్చయించుకొనిరి స్పష్టముగా తెలిసినది. కాని మేము వేగముగా ఆఫీరీకుండి ముందుకు బోవుటచే టెసిఫానునుండి శత్రువులు నారిపోయిరి తోచుచున్నది.

తురుష్కులను వెనుకకు తలముట

లండను, మార్చి 12:— గురువారమునాడు రాత్రి వెన్నెలలో ఆకస్మికముగా దయాలా నదిని దాటి దాని కుడి ప్రక్కన కట్టుదిట్టముతో మేము నిలిచితిమి. మేమున్న ఫలము నుండి మా సైన్యమున కొంతభాగము ముందుకు బోయి శత్రువులు బాగ్దాదునకు వైర్యుని 6 మైళ్ల దూరమువచ్చునట్లు కనుగొనెను. పిమ్మట మేము వారిని రెండుమైళ్లు వెనుకకు తరిమితిమి. శుక్రవారమునాడు దయాలా నదిని దాటి బాగ్దాదుకు నాలుగు మైళ్లదూరము వరకు బోతిమి. కుడిప్రక్కనున్న మా సైన్యము శత్రువులను రెండవ స్థానమునుండి పారదోలెను. పిదప మేము ఫలము నాక్రమించితిమి. పెద్దగాలి వీచి దుమారము లేదుటచే తురుష్కులు పడమటికి 3 మైళ్లు దూరము వెనుకకు బోవలసి వచ్చెను. శనివారమునాడు బాగ్దాదునకు వైర్యుని 3 మైళ్ల వరకు బోయిరి.

మాడుగారి సామగ్రిము

లండను, మార్చి 12:— అంగ్లభారత సేనలు ఆహార శత్రుసాహసములను జూపి ఘోరపంగ్రాహ మొనరించినందు వలన మనము బాగ్దాదునగరమును వశపఱచుకొన గలిగితిమి ఈ సేనల నెంతప్రశంసించినను సరిపోదు. (ఉత్సాహము) మైగ్రిసునదికుడితట్టున పోరీనదిలోని శత్రువులకుచాలవట్టుమును కలిగించి మాడుగారి సేనలు కుటలునద్ద నదిని దాటగలుగుట వలన మెసపొటేమియాలో తురుష్కులకు స్థానబలము క్షీణించినది. శత్రువులు బాగ్దాదువరకు పరుగిడ మాడుగారి సేన విజయోత్సాహముతో తరిమెను. ఈ తరుముటలో చాలమందిని చాల సామగ్రిలను మనవారు పట్టుకొన గలుగుటయే గాక శత్రువుల ఫిరంగులలో 2/3 మతులలో చాలభాగము మావశమయ్యెను. మిగిలినవి మైగ్రిసునదిలో త్రోయబడినవి. పిమ్మట మా ఆశ్వికదళము బాగ్దాదుకు 27 మైళ్లలో తురు

మృత్యువును తలపడి యోడింపగా వారు స్థానములను వదలిపోయిరి. 7వ తేదీన శత్రువులు త్రైగిను ఉపదరి యగు దారియ నదియంద చేరిరి. ఆ నదిని దాటుటకు ఆర్మిక దళమునకు వీలులేకపోయినందున మాడుగా రచటికి పదాతి దళమును రప్పించిరి. తురుష్కులకుగూడ బాద్షానుండి సహాయసేనలు వచ్చినందున వారెదిరించిరి. ఈనెల 7వ తేదీన సంగమస్థానమున మాడుగార సేన త్రైగినునదిని దాటెను. ఆ రికి చేరిన సేనల సహాయమున ఆర్మికదళముకూడ నదిని దాటెను. శత్రువులు బాద్షాకు వైర్యతీరి 6 మైళ్ల దూరమున కంద కములలోనుండుట గమనించి మనసేనలు ఎండలో 18 మైళ్ల చుటకు నడచిపోయెను. వెంటనే శత్రువులను 2 మైళ్లు వెనుకకు మనవారు తరిమిరి. 9-10 తేదీలలో శత్రువులు బాద్షాకు తుమాకుమైళ్ళ దూరమునకు తరుమబడిరి. వెంటనే మన సేన నదిని దాటి శత్రువులను తరిమి బాద్షాకును వశపరుచుకొనెను. ఈ రీతిగా 110 మైళ్లు నడచి త్రైగిను నదిని నూతువొట్ట దాటి మాడుగారు మహా విజయమును బడసిరి. ఆచారపదార్థము లందనివొట్ట మిడిమిడి యెండలో ఎట్టిలోపమును కలుగకుండ ఏర్పాటుచేసి విజయమును బడసిన మాడుగా రెంతయు ప్రశంసనీయులు. తరు సేనలకు వైద్యుని సగ్య ఔషధములను సమగ్రముగ సమకూర్చు గలుగుటయే గాక బాద్షానుండలి సేనకుగూడ సామగ్రుల నన్నిటి నందచేయ గలనని మాడుగారు వ్రాయుటచే వారి సామర్థ్యము బాగుగా విదితమైనది.

సాంగ్రామిక కారణముల వలన తురుష్కులైనవారు మెసపొటేమియా పాశ్చాత్యములను వదలెనని తురుష్కుల రాజ్యాంగసభలో ఎవ్వరు పాపాగారు నుడివిరి.

పారిసులో నుత్సాహము

పారిసు, మార్చి 12:— బాద్షాకు లొంగినందులకు ప్రజలధికోత్సాహమును వెల్లడించిరి.

పార్లమెంటు ప్రజల సభలో ప్రకటనము

పైనికుల కౌన్సిల్ సాహసములును సేనానిపక్షయు ప్రశంసనీయుములు.

తరువాతి సమాచారము.

డిల్లీ, మార్చి 13-నిండువెన్నెలగానున్నను దయాలాన దిని ఆకస్మికముగా దాటి దానికుడి ప్రక్కన దిట్టమైన స్థలమును ఆక్రమించుకొన జాలితిమి. ఈ లోపుగా- మార్చి 8వ తేదీ ప్రాతఃకాలముందు- కొంతవరకు దయాలానో త్రైగినుకలియు చోటనొక వంతెన కట్టబడెను. కుడిప్రక్కనుండి ప్రబలమైన బ్రిటీషు సేనాభాగముకటి బయలుదేరిపోయి శత్రువుల బాద్షాకుకు నైగతియుల 10 మైళ్ల ప్రదేశము నాక్రమించు కొన్నట్లులు కనుగొనెను. ఈ ప్రదేశమునుండి శత్రువులను మరి రెండు మైళ్లదూరము వెనుకకు పారదోలి తిమి. మార్చి 9వ రాత్రి మేము దయాలానది దాటితిమి మాసేనలు బాద్షాకునకు 4 మైళ్లదూరమునకు ముందుకు సాగి చరి. 9వ తేదీ రాత్రికాలముందు శత్రువులనువారి రెండవ స్థానమునుండి తరిమి ఆ ప్రదేశమును కుడిప్రక్కన నన్న మా సేనలు ఆక్రమించుకొనెను. ప్రబలముగా గాలిమయ్యు ఎగురు చున్నను మేము ముందుకు పోకలిగినారము. 10వ తేదీ ఉదయమున తురుష్కులను బాద్షాకుకు పడమట గారి మెల్లదూరము వెనుకకు తరిమితిమి. ఈ సమాచారము తెలిసినపుడు మార్చి 11వ తారీఖున ప్రాతఃకాలముందే బాద్షాకును బ్రిటీషు సైన్యములు స్వాధీనము చేసికొనెనని సర్ స్టార్ లీ మాడ్ గారు తంతి మూలముగా తెలియజేసిరి. మిగిలిన విషయములు విపులముగా యంతరకు తెలియలేదు.

తురుష్కు సమాచారములు.

లండను, మార్చి 12:— నేడువచ్చిన తురుష్కు సమాచారములో బాద్షాకు విషయమై ఏమియులేదు.

అభినందనము.

బాద్షాకును వశముచేసికొని దిగ్విజయము గాంచినందులకు జెనరల్ మాడ్ గారిని క్లాఫించుచు గ్రాండు ఫ్లీటువారు మాడ్ గారిని అభినందించుచున్నారని వర్. విలియం రాబర్టు గారిద్వారా తెలియజేసిరి.

ప్రతీకలు ప్రశంసించుట.

లండను, మార్చి 12:— ప్రతీకలన్నిటి యందును బాద్షాకు స్వాధీనమగుటను గురించి ప్రధానవ్యాసములను వ్రాసిరి. బాద్షాకు స్వాధీనమగుటకు భారత దేశ సైన్యములు గావించిన మహోపకారమును ప్రైముప్రతికవారు క్లాఫించిరి. బాద్షాకును జెనరల్ మాడ్ గారు స్వాధీనము చేసికొనుటకు హైందవ పటాలములు మిగుల సహాయకారులుగ నుండెను.

బాద్షాకు సరిహద్దులను వదలి చెల్లాచెదలైన తురుష్కులను వెన్నెంటి తరిమినది హైందవ ఆర్మికదళమే. (ఫ్రాన్సు దేశముం దను గల్లిపోలీలోను, ఈజిప్టులోను సమర మొనర్చిన హైందవ కాల్యములే బాద్షాకును స్వాధీనమగుటకు కూడ ముఖ్య కారణములు. భోజన వసతులు లేకపోయినను మహాసాహసముతో సమరము గావించి కట్టకడకు బాద్షాకునుండి తురుష్కులను పారదోలినది హైందవ కాల్యపు పటాలములే. హిందూదేశపు యుద్ధ ప్రభుత్వము వారు మెసపొటేమియా యుద్ధసందర్భమున ప్రారంభమందు ఏకపట్టుగా గావించినను త్రైగినువద్ద కలిగిన జయమునకు హైందవ సైన్యములలోని యోధులు ఏమియు వెనుకకు పోయక సింహమురీతి పోరునల్పిరి. ఈ కడపటి రోజులలో హిందూదేశము ఆలస్యముగా సమర్పించిన సాయుధ సైన్య మరితరసహాయ మొనర్చలేదని చెప్పబడెను. కాని భారతదేశము ఒకసామ్య సహాయమేగాక మనతో సహానుగా మెసపొటేమియా బయల్ల యందు తనధీరపుత్రుల రక్తమును భారపోసి జయముగాంచెదని అని లండను ప్రైముప్రతిక వ్రాసినది.

పెర్షియా దేశముండు

తురుష్కుల సమర సన్నాహములు ఊహించుచుండుట.

లండన్, మార్చి 12:— బాద్షాకులో తురుష్కుల పలాయనము వెలెషియాలో వారు చేయు సమర సన్నాహములను నిరుత్సాహ పరుచుచున్నది. వెలెషియా దేశమునుండి రియ్యా పటాలములచే తురుష్కులు వెనుక నెట్టబడుచుండిరి. జర్మనుల ఉత్తరువు ప్రకారము తురుష్కుల సైన్యము లన్నియు నలమూలల కేగుటచే సకాలములో అన్ని సేనలు సమాదేశ మొనరించి జనరలు మాడ్ గారిని తాకి తురుష్కులు ఓడించ లేక పోయిరి.

గ్రీసు.

లండను, మార్చి 12:— ధాన్యములు ప్రజల కత్తెకసరముగనుండ గొరతనమువారు వాని నిలువబెట్టి ప్రజలకిచ్చుట లేదని పరాసువారు ప్రకటించిరి.

ఆస్ట్రీయా

హంగరీ రాజకీయ స్థితి.

ఆమెర్లవం, మార్చి 8:—హంగరీదక్షిణభాగమునకు వెళ్లదలచిన ఆస్ట్రీయావక్రవర్తి బుడాపెస్టు నుండి ఆకస్మికముగ వియన్నాకు పోయెను. కాంటుటిజ్జా రాజీనామానిచ్చుననియు మిశ్రమ మంత్రివర్గ మేర్పడుననియు తెలియచున్నదని వియన్నానుండి విశేషభటు ప్రాంతపుర్వరు జయుటంగు ప్రతీకప వ్రాసెను.

హంగరీ వెనుకటియైతి అభిప్రాయము.

పారిసు, మార్చి 10:—కాంటు ఆండర్సేగారి అభిప్రాయము మాటిసుప్రతికలో ప్రకటించబడినది. అలసిపోయిన వారికి అపజయము కలుగును. తెలివిగలవారు సంధి వరకులను తరుకునుకూలముగ విధింపగలుగుదురు. జర్మను మిత్రులు మిత్ర మండలిని చురుకుదనమున మించినవారు. మధ్య విరోధా ప్రాదేశములకు కలుపుటయు ప్రపంచమున సర్వాధికారమును బడయుటయును జర్మనుల ఆశయములు. ఈ యుద్ధమునల మొదటిది లభించినది. బ్రిటీషువారి నోడించిన గాని రెండవది లభింపదు. బ్రిటీషువారి నోడించుటకు అంతర్జాముల సంహాము చాలగా నుపకరింపదు. నెయ్యదిగా జరుగదగిన ఇతర సాధనములు కావలెను. ఎవ్వరికిని ఎట్టి లాభమును లేని వరకులవైననే సంధి జరుగగలదు. పోలండు లుధి యానియాలు రష్యాకు మధ్యగా నున్నది. వారివైని అధికారమును వదలక క్రమముగ రష్యావారి శక్తిని హతము చేసిననే గాని జర్మనులకు ప్రాదేశమునం దధికారమును ప్రపంచమంద గ్రహానమును సమగ్రములు కాజాలవు అని ఆశకు నుడివెను.

కాంటు బెరును స్ట్రాస్సు

క్రిస్టియానియా, మార్చి 12:— వీరు కోసెను పోగునుకు వెళ్లిరి.

చీనా జర్మనీదేశములు.

వెకింగు, మార్చి 12:— ప్రతినిదినభలో మూడునందలకువైబడిన సభ్యులు జర్మనీ దేశముతో బాంధవ్యము వదలుటకు నంగీకరించిరి.

అమెరికా

వాయుమార్గమున తపాలు నడుపుట

వాషింగ్టను, మార్చి 12:—అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలో న్యూయార్కు, చికాగో, వాషింగ్టన్ బోస్టను మున్నగు ముఖ్యనగరముల చుట్టటపాలను వాయువిమానముల ద్వారా కవానా చేయుటకై దౌత్యవనమువారు ప్రయత్నముజేయుచున్నారు. మొత్తముమీద వాయువిమాన గంటకు 90 మైళ్లు దూరము పోవును. 180 మైళ్లకు ఒకప్రేషను ప్రకారము ఏర్పరచి అదట సర్వోపకరణముల నుంచేదరు. ఈ స్థలములయందు విమానములు దిగి 'నెట్లో' మొదలగువాటిని తిరుగ భర్తీచేసుకొనును. బెర్లినునుండి కాన్స్టాంటినుపోల్ నగరమునకు కూడ వాయుమార్గమున తపాలు నడపించుటకు ఏర్పాటులు యుద్ధానంతర నెంకరించుటకు అంతర్జాతీయ విమాన సంఘమువారుకూడ నాలోచించిరి. ఏక 10 లక్షల పానులు వెట్టుబడి కావలెను. బెర్లినునుండి బయన్నా, బుడాపెస్టు, సోఫియా పట్టణముల మీదుగా కాన్స్టాంటినుపోలుకు విమానములవినా ప్రయాణికులకు తీసికొని వెళ్లుటకు కూడ అలోచన జరుగుచున్నది.

నౌకలలో ఫిరంగులు

వాషింగ్టను, మార్చి 12:— జర్మను సముద్రమున నందరించు అమెరికా నౌకలవైని స్వచ్ఛమునను ఫిరంగు లరుచ్చబడునని అమెరికావారు ప్రకటించిరి. కాని అమెరికాతో వ్యాపారముచేయు యూరోపు నౌకలు గూడ ఫిరంగులను దాల్చి ఆరటికి పోవుటకు తగిన సౌకర్యము చేసినవలన కలిగినది.

మదరాసు అక్బాంట్లెంటు జనరలు పదవినుండి విక్రొంతి పొంది మైసూరు ఆర్మిక కాభా సందర్భమున ప్రత్యేకముగా ఒక విషయమై పనిచేయుటకు నియమించబడిన కే. ఎల్. దత్తాగారు ఈ నెల మధ్యభాగమునుండి జాక్ వెలాఖరు వరకు అదనముగా ఆర్మిక కాభా సందర్భమున పనులు చూచుచుండునని తెలియవచ్చెను.

క్రిక్కితేపాలగు సర్దారు మహమ్మదు త్యాబుఖాను గారి పుత్రులు ఏడుగురు చాల సంవత్సరములనుండి లాహోరునందు నివసించుచున్నారు. రాజకీయ కారణములచే వీరిని లాహోరు కోటలో వైరికాధికారుల పరిశీలనముక్రింద దొరతనమువారుంచిన సివిలు మిలిటరీ నెజెటుప్రతిక వ్రాసినది.

మార్చి 1వ తేదీన ఆరుబులోనికి తేబడిన మెసపొటేమియానాకాసంచారు నిబంధనలు జి. జి. సి. యుద్ధకార్డుల సమ్మతిని బడసినది. బహు సీనియురు జుడిషియలు ఆఫీసు గుగారు వాటిని జారీచేసిరి. ఈ నిబంధనలు త్రైగిను, యూఫరటీసు, కర్నానదులకును, నురుమాను అల్లెవైనున్న సాటలా నబ్బు భాగములను కూడ కర్తించును.

కొంతభాగము తేయాకును ప్రజలకు షేను 1కి రెండు పిల్లుగులు చొప్పు అయ్యెను తేయవలెనని డెరక్ హార్ట్ ప్రభువు గారు తీర్మానించిరి. తోటలవారితో నాలోచించి కందు వలన సీఫలితము కలిగినదని నిశ్చయమైయు ప్రతీకప లండను విశేషకుకు ఈనెల 9వ తేదీన తంతివార్తవ్రంపెను. చిట్లు లేవండగనే పాను 1-కి 10 అర పెన్నుల చొప్పు ఒక రుసుము వారు విక్రయము చేయదలచిరి.

ఈ నెల 7వ తేదీన ఈ క్రింది ప్రకటనను ఫిర్మినుండి వచ్చినది:—ఈ దినమునుండి ప్రత్యేక కంపెనీలకు ఆవుతోళ్లను ఎగుమతి చేయగూడదు. ఆర్సెనికు చేయబడిన 4 పానుల బరువుకు వైబడిని తోళ్లను ఎండు ఉప్పు చేయబడిన 7 పానులకు వైబడిని తోళ్లను తడిఉప్పు చేయబడి 12 పానులకు వైబడిని తోళ్లను ఎగుమతి చేయగూడదు. వీనిని మిత్రమండలి దేశములకే పంపునెడల ఈ నూత్రములను కొంతవరకు సవరించెదరు. ప్రస్తుతము ఎవ్వరికిని ఈ తోళ్లను బంపగూడదు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడికములు - బొమ్మలకార్డులు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము. కాటలాగు కావలెనా? (592) బి. ఈవ్వరప్ప అండు సర్దు, విశాఖపట్టణము.

THE GREAT WAR.

Fall of Baghdad: Statement in Commons.

Great Valour, Endurance & Generalship Praised.

"London Times" Handsome Tribute to India's Share.

(Reuter's Agency.)

MESOPOTAMIA FRONT.

Mesopotamia Successes.

Mr. Bonar Law's Statement.

General Maude and Staff Highly Praised.

LONDON, March 13. In the House of Commons this evening Mr. Bonar Law stated that the occupation of Baghdad was the sequel to a series of brilliant operations carried out by the British and Indian troops with a dash and determination for which no praise was too high (cheers). He went on to say that, after severe fighting on the right bank of the Tigris, in which heavy losses were inflicted on the enemy, General Maude's crossing of the river near Kut imperilled the safety of the Turkish army in Mesopotamia. The enemy immediately retired towards Baghdad and General Maude pursued them with the greatest energy. Not only were a large number of prisoners taken and quantities of material of all kinds captured during the pursuit but there was good reason to believe that nearly two thirds of the whole of the enemy's artillery either fell into our hands or was thrown into the Tigris. On the March our cavalry came up with the Turkish rearguard 27 miles from Baghdad and after the action the Turks abandoned their prepared positions. On 7th March the Cavalry found the enemy in position on the Diala river, an affluent of the Tigris, a formidable obstacle over thirty yards wide and unfordable. General Maude, therefore, withdrew the Cavalry and brought the infantry into action. The Turks had meanwhile received reinforcements from Baghdad and a formidable resistance was offered on the Diala covering Baghdad from the southwest. On the 7th March General Maude bridged the Tigris at the point of its confluence with the Diala. Thereupon the Cavalry crossed supported by troops on the right bank. Despite the heat and dust the troops brilliantly marched 18 miles, finding the enemy strongly entrenched six miles southwest of Baghdad. The enemy was immediately driven back two miles. On the 8th March the troops fighting on the Diala established a footing on the northern bank. During the 9th and 10th the troops on the right bank, in spite of dust-storms pressed their advantage, driving back the enemy to within three miles of the outskirts of Baghdad. Simultaneously the troops gained the passage of the river forcing the enemy upon Baghdad which we entered on the morning of the 11th. General Maude thus completed the victory of Kut by a pursuit of a hundred and ten miles in which the Tigris was crossed three times (cheers). The pursuit was conducted in a country destitute of supplies and in spite of the summer heat. Apart from the vigour of the leadership and valour and the endurance of the troops, British and Indian, such operations were only possible in such country after thorough, systematic and most careful arrangements for supply. The fact that General Maude was not only able to feed and munition his army and assure proper attention to the sick and wounded, but was able to report that he can provide for the necessities of the Army in Baghdad reflects the greatest credit on the General, his staff and all concerned. (Cheers).

AMSTERDAM.—In the Turkish Chamber Enver Pasha admitted that the Turks have retired in Mesopotamia and Persia for military reasons.

PARIS.—Great delight is manifested at the fall of Baghdad.

The "Times" Tribute to Indian Effort.

LONDON, March 13. The fall of Baghdad is the subject of editorial articles in all the papers.

"THE TIMES" concludes its article by reminding its readers of the great part which India has played in the triumph. It says:—"It should always be remembered that a very large proportion of the forces which General Maude has guided to victory are Indian regiments. The cavalry which hung on the flanks and demoralised the Turkish army, chased it to the confines of Baghdad must have been almost exclusively Indian cavalry. The infantry which bore months of privation and proved in the end the masters of the Turks included Indian units which had already fought heroically in France, Gallipoli and Egypt. Whatever mistakes the Indian military Administration may have made in the earlier stages of the Mesopotamian Campaign, the valour of the Indian troops, who have contributed so largely to the successes on the Tigris, has never been questioned. In the last few days, there have been discussions which seemed to imply that India's help in the war chiefly consisted of the belated offer of financial aid. She has done far more, for, in common with ourselves, she has given the blood of her best and bravest and nowhere more than on the deserts of Mesopotamia."

Turkish Operations in Persia Collapse.

Enemy Driven Out by Russia.

LONDON, March 13. The route of the Turkish army has already resulted in the collapse of Turkish operations in Persia, where they

are being pushed out by three Russian columns. The Turkish armies are so scattered in distant adventures at the behest of Germany that they are unlikely to succeed in concentrating reinforcements against General Maude.

The Crossing of the Diala.

DELHI, March 13. Our troops succeeded in spite of bright moonlight in effecting a surprise crossing of the Diala and in establishing a strong post on the right bank of that river. Meanwhile, on the morning of the 8th March—the Tigris having been bridged at some distance down-stream from the confluence of the Diala—a strong British detachment marched up the right bank and found the enemy holding a position about 10 miles south-west of Baghdad. The enemy were driven from this position to another two miles in the rear. During the night of the 9th March the passage of the Diala was forced and our troops advanced some four miles towards Baghdad. During the 9th March our forces on the right bank drove them from his second position bivouacking on the ground. This advantage, in spite of blinding dust-storms and, a violent gale, was pressed on the morning of the 10th March, the Turks being forced back to within three miles west of Baghdad.

Since the above was received, Sir Stanley Maude telegraphing on the 11th March, announces that the British forces occupied Baghdad early that morning. No further details have been received yet.

Grand Fleet Sends Congratulations.

LONDON, March 13. The Press Bureau announces that Admiral Beatty has conveyed to General Maude, through Sir William Robertson, the Grand Fleet's admiration and congratulations on the magnificent achievement of capturing Baghdad.

Turkish Withdrawal from Persia.

LONDON, March 13. Russian communique shows that Turkish withdrawal in Persia is not limited to the routes towards Baghdad but extends farther north. The strength of forces is not great and distances between columns is enormous. For example, Sakiz is eighty miles from Sinna, where another force is retreating, and one hundred and sixty miles from Hamadan. Russians, who are in pursuit, have now covered half the distance to the frontier.

Turks Made Prisoners.

A Wireless Russian communique says:—North-westward of Okna our troops are counter-attacking to regain lost heights.

We attacked Turks, westward of Numichkhany, and demolished their works and took 53 prisoners. We took possession of their positions at the town of Sinna, in the direction of Bidjar. We submerged a large steamer in the neighbourhood of Bosphorus.

Turkish Offensive Repulsed.

Wireless Russian communique says:—We made gas attacks south-east of Tukum and eastwards of Mitau road. We repelled an attempted Turkish offensive on Sevas road.

As a result of the fighting, in the Hamadan region, we occupied Sakhne, and pursued the enemy after a stubborn resistance towards Bisutum.

Rissotun Occupied.

Russian communique says: We occupied Rissotun, in the region of Hamadan, on 8th inst, after routing the Turks who withdrew in the direction of Hadjiabad, hard pressed by us.

CAPTURE OF BAGHDAD.

Union Jacks Flying in Lahore.

Sacred Spots to be Protected

LAHORE, March 13. The capture of Baghdad to which reference was made by His Honour the Lieutenant-Governor at to-day's Council meeting is celebrated here by a principal buildings in civil stations hoisting up profusion of Union Jacks and there has been a general illumination of the station. His Honour's assurance that sacred relics will be scrupulously safeguarded has given great satisfaction to the Mahomedan Community.

BRITISH FRONT

British Position Improved.

Successful Trench-Raiding and Air-Fighting

LONDON, March 13. To-day's communique from Field Marshal Sir Douglas Haig says:—We slightly improved our position north-eastward of Beuchavenes and entered trenches in the same neighbourhood securing prisoners. We raided trenches southward of Arras and bombed dugouts in spite of strong

TELEGRAMS.

resistance, inflicting many casualties. Air fighting has been continuous. Nine enemy machines were brought down, or driven down, four of which are known to have been destroyed. Five of ours are missing.

Cause of Increased Activity.

A German Explanation.

LONDON, March 13. A Berlin communique says:—Clear visibility is responsible for the increased long range artillery and aviation activity on the Western Front. The firing was especially violent on the Ancre, between Bucgroy and Setransloy.

FRENCH FRONT.

Further Successes.

LONDON, March 13. Last night's French communique said: In Champagne we attacked in the afternoon the German positions west of Maisons de Champagne and captured on a mile front all the enemy trenches, also Hill. 185. We entered the fortified work thereon and took a hundred prisoners. There was an artillery duel on both the banks of the Meuse. The Germans in the afternoon bombarded the town of Soissons with incendiary shells causing several fires.

GREAT BRITAIN.

Lancashire Cotton Deputation.

Mr. Chamberlain's Firm Reply.

LONDON, March 12. Replying to a deputation from Lancashire Cotton Trade demanding the withdrawal of the new Indian import duty on cotton goods or a corresponding increase of countervailing excise Mr. Chamberlain said it was not within practical politics to raise the excise as not a single member of the Legislative Council of India would vote for it. The Government stood by their action which they considered accorded with imperial interests and a spirit of justice.

Duchess of Connaught's Condition

Worse.

LONDON, March 13. The Duchess of Connaught passed a restless night bronchial pneumonia persists and heart action is weaker owing to complications incidental to a severe illness four years ago.

GERMANY.

CHRISTIANIA.—Count Bernstorff has left for Copenhagen.

RUSSIA.

Russian Food Supply.

Bread Supplies Raised.

LONDON, March 13. PETROGRAD.—A semi-official statement says that, owing to very heavy snowfalls, hindering the arrival of food stuffs, some inhabitants of Petrograd were seized with panic and raided bread supplies creating a shortage. Emergency measures prevented the disturbances from becoming serious and municipal sales and other exceptional steps have been taken. Railways are gradually being cleared of snow and the arrivals of foodstuffs are again approaching the normal.

Store of Flour Undiminished.

LONDON, March 13. A telegram from Petrograd states that the Commander of the troops in a proclamation informed the inhabitants that the flour supplies were undiminished and there should be ample bread for the people would moderate their requirements. The proclamation was due to the unrest among the poor, especially the women, who began to assemble demanding bread. They were, however, very orderly and the use of troops was not necessary.

PETROGRAD. A Conference has entrusted the Municipality with the management of food supplies.

ITALY.

Italian Shipping Returns.

LONDON, March 13. ROME.—An official statement says that during the week ending 8th March there were 493 arrivals of 391,211 tons at Italian ports and 464 sailings of 315,801 tons. Four steamers and three sailing vessels were sunk.

AMERICA.

Mr. Gerard's Arrival in America.

LONDON, March 13. NEW YORK.—Mr. Gerard has arrived at Havana. Key West.—Mr. Gerard has arrived and will proceed to Washington.

Arming of U. S. Merchantmen.

States Notice to Foreign Nations.

LONDON, March 13. WASHINGTON.—The State Department has given notice to foreign diplomats that American ships traversing the German submarine zone will carry "an armed guard for the protection of the vessels and the lives of persons on board". It is expected that European vessels plying to American ports will take advantage of the new ruling of the State Department permitting vessels to be armed fore as well as aft.

Indian Legislative Councils in Session.

Financial Statements Discussed.

Resolutions of Public Importance and Interpellations.

(From Our Own Correspondents).

(BY WIRE).

Bombay Legislative Council.

YESTERDAY'S SITTING.

Provincial Financial Statement.

BOMBAY, March 13.

At a meeting of the Bombay Legislative Council to-day H. E. the Governor presiding, the following Provincial Financial Statement was presented by the Hon'ble Mr. Carmichael: The Budget for 1917-18 opens with a balance of Rs. 2,43,21,000 which it is anticipated will be increased to Rs. 2,54,18,00 by the cost of this year, the total revenue being estimated, at Rs. 8,05,34,000. The total revenue shows an advance of Rs. 53,74,000 over the current year's budget of Rs. 4,09,000 over the revised. The total expenditure shows an increase of Rs. 34,14,000 over the current year's budget and of Rs. 52,19,000 over the revised. The ensuing year's budget estimates are prepared on the assumption of the continuance of the war throughout the year. Accordingly all expenditure, except in very urgent cases, have been postponed, while fresh expenditure on large schemes in progress is generally omitted. Out of the unexpended balances of non-recurring Imperial grants given for the promotion of education since 1911-12 and for the commemoration building at the Apollo Bunder a total sum of Rs. 4,74,600 is provided for 1917-18. The Budget also includes Rs. 1,74,000 for charges due to the war, the bulk of which appears under the head of General Administration, Police, Medical and Education. Under the last head appears a grant of special assistance to the Roman Catholic Mission, on account of the withdrawal from the staff of its schools and colleges of teachers of German and Austrian nationality.

Before the presentation of the Provincial Budget Mr. V. J. Patel, under rule 7 of the Council Regulations, moved a resolution requesting that the presentation of the Budget be adjourned. He said, in the Finance Committee some of his suggestions were ruled out of order, which its Chairman was not entitled to do. So the Budget must go back to the Committee for reconsideration. The proposals he put forward in the Committee were entitled to consideration. In fact, under the rules the Chairman was bound to consider them. He had brought forward that resolution to vindicate the rights of non-official members of the Council. If things were to go on like that, the Minto-Morley Reform Scheme was a failure.

Mr. Carmichael explained that at the end of the discussion in the Finance Committee, Mr. Patel brought forward certain proposals which he did not think it fair to impose on the Committee.

His Excellency the Governor said, when they were discussing the finances, they should observe the rules framed for financial discussion and such rules would take precedence over the rules for the discussion of resolutions. He asked Mr. Patel to move a resolution, if he wanted, under the rules for the discussion of finance. This Mr. Patel said he could not do, and then a statement was subsequently presented.

Home Rule League.

At the meeting to-day there were numerous interpellations. In reply to a question by the Hon'ble Mr. G. W. Bhurgin, the Government replied that to the best of their belief there were two Home Rule Leagues in existence in the whole Presidency. The Government had no definite information as to their numerical strength. It was a fact that the C. I. D., openly enquired about the names and other particulars of the members of the leagues. The C. I. D., were acting under the general orders of the Government.

Emigration.

In reply to Mr. Kamat, the Government said, that so far as they had been able to ascertain there had been no emigration from the Bombay Presidency to Fiji within recent years.

Replying to Mr. V. J. Patel's questions the Government said that there were no depots in the Presidency under the Emigration Act of 1908. No indentured labourers were sent from the Bombay harbours in 1916. The Government were aware that there were large and influential meetings held in the Presidency, protesting against the retention on the Statute Book of the Indentured Labour Act. They were not in communication with the Government of India on the subject.

Central Provinces Legislative Council.

Yesterday's Proceedings.

Revised Financial Statement.

NAGPUR, March 13.

At to-day's meeting of the Central Provinces Legislative Council, the Hon'ble Mr. Hullah presented the Revised Financial Statement.

The Hon'ble Mr. Kelkar proposed that, instead of the present Judicial Re-organization Scheme, which reserved 8 Sessions Judgeships for the Civil Service and 4 for the Provincial, the proportion should be reversed. He urged that it was unfair that, just on the eve of the consideration of the Public Services Commission Report, the prospects of Indians should be prejudiced by the creation of new vested interests, when, fortunately for this province, no places were reserved for the Civil Service as such by Parliamentary Statute, this being a non-regulation province.

The Hon'ble Mr. Sloccock opposed the resolution with regard to the complaint that the Council was not consulted before the scheme was sanctioned and said that this was a Legislative Council and no such consultation was

necessary. He said that, if the Honourable mover's object was to indicate the nature of non-official views of the Public Services Commission Report, that would be served by the proposition, and the trend of opinion would be noted. He also quoted figures to show that the position of Indians in the Judicial Service here compared favourably with that in the other provinces.

Mr. Kelkar in reply pointed out that as the Council had power to criticize the measures when ready it would have avoided much unpleasantness if they were taken into confidence at the earlier stages.

The motion being put to the vote was lost by 14 against 11.

The Hon'ble Mr. Dikshit also moved a similar resolution which was negatived.

Cattle-Breeding Farm at Jubbulpore.

The Hon'ble Mr. Sri Vastava's resolution for the re-establishment of a cattle-breeding farm at Jubbulpore was withdrawn as provision had been made in the Financial Statement presented at the Council to-day.

Electricity for Industrial Purposes.

Mr. Mudholkar's resolution regarding provision of funds for investigating the possibilities of obtaining hydraulic power for the supply of electricity for industrial purposes in view of the rising prices of coal was withdrawn.

The Bengal Legislative Council.

Yesterday's Proceedings.

The Round Table and Government Servants.

CALCUTTA, March 13.

At to-day's meeting of the Bengal Legislative Council the Hon'ble Mr. Kerr, Chief Secretary, replying to the question of the Hon'ble Mr. Bhabendra Chandra Roy, said that Mr. Lionel Curtis spent some days during November last in Calcutta. He was the guest of Lord Carmichael during a part of his visit. Mr. Curtis discussed many matters of public interest with some of the principal European and Indian residents. So far as the Government were aware, there were no Round Table groups in Bengal and should any such be formed, servants of the Government would not be permitted to become members.

Newspapers Under Government Patronage.

In reply to another question by the same member regarding newspapers under Government patronage, it was stated that the Hon'ble Mr. Hornell, Director of Public Instruction, subscribed for 125 copies of the "Dacca Review" and 241 copies of "Siksha Samachar" at a cost of Rs. 670 and Rs. 600 respectively. It was left for the discretion of the Principals to select newspapers and periodicals for the use of students in Government servants, under recent orders of the Government colleges and hostels.

Revised Financial Statement for 1917-18.

The Hon'ble Mr. Beaton Bell presented the Revised Financial Statement for 1917-18. Only very few changes had been made in the Budget. There was a decrease in the revenue under the head of excise for the coming year. Owing to the growing temperance among the people of Bengal, they had thought it wise to reduce their income by two lakhs. As a result they had now to draw upon their balances to a larger extent than they had anticipated. Mr. Bell said that the Government of India had allowed them to dip into their balances on the express understanding that they proposed to make a beginning in reducing the size of some of the more unwieldy districts and that they also proposed to take up some of the more urgent measures in connection with Police Reform. It was on this distinct understanding that the Government of India sanctioned their proposal, that their expenditure for the year should exceed their income. Thirty-eight resolutions were on the agenda asking for curtailment of Police Expenditure and spending that amount on Sanitation and Education.

Burma Legislative Council.

RANGOON, March 13.

A meeting of the Burma Legislative Council was held to-day under the presidency of His Honour the Lieutenant-Governor. Before proceeding with the day's business His Honour expressed on behalf of the Council deep regret at the death of the Hon. Maung Ba Tok, who had great influence among the Burmans at Mandalay. He was an Hon. Magistrate, a Municipal Commissioner and a man of great public spirit. The members of the Council had during the brief period he was in the Council learned to appreciate his qualities. His Honour next impressed his colleagues to the Council on the extreme importance of using any influence they might possess individually and collectively in supporting the war loan which was now before the public. That war, he said, the primary duty of all citizens of the Empire and it ought to take precedence of all other considerations. "Our loyalty to the King Emperor and the Empire was now at stake. Let us organize efforts throughout the province."

Financial Statement Presented.

The Hon. W. J. Keith Revenue Secretary, presented the revised financial statement for 1917-18 to the Council. The year closed with a provincial balance of 83½ lakhs or 10 lakhs below the opening balance. The figures of revised estimate show receipts for the 10 months up to 31st January 1918 to reach 57½ lakhs an increase of no less than 26½ lakhs. The forest revenue was most affected by the war. On

TELEGRAMS.

expenditure side the revised estimate is 552½ lakhs or 6½ lakhs less than the budget estimate which is framed on the basis of the continuance of the war till the end of the year 1917. It is expected to receive according to the budget estimate for 1917-18 576 lakhs and the expenditure to go up to 591 lakhs, thereby reducing the provincial balance by 15½ lakhs to 38 lakhs. Ten lakhs is provided for the Burma University to be used when sanction for it is received from the Secretary of State.

Punjab Legislative Council.

LAHORE, March 13

The Punjab Legislative Council met to-day at the Government House His Honour the Lieutenant-Governor presiding. After the Hon'ble Mr. Aikman had taken his Oath of Allegiance His Honour announced the capture of Baghdad by the British troops, which news though received from Reuter's over night had not yet been published. In this connection His Honour paid a tribute to the valour of the Punjabi troops serving in Mesopotamia and said that this victory, which was perhaps the most important so far attained would effectually crush German aggression in the middle east. The news was received with great jubilation in the Council and it was unanimously resolved to send a message of congratulation of the Punjab Council to H. E. the Viceroy.

A large number of interpellations generally of local interest were then answered.

The Hon. Mr. Lumaden then presented the revised financial statement for 1917-18 and explanatory statements were made by the Hon'ble Messrs. Maynard, Fagan, Thomson, Craiz, Aikman, Townshend and Godly.

Resolution on an Executive Council for the Punjab

The Hon. Bakshi Sohanlal then moved his first resolution recommending to His Honour that he may be pleased to move the Government of India for the establishment of an Executive Council for the Punjab at the close of the war.

Raja Ikramulla seconded it repudiating the notion that the Punjab was backward to Behar or the United Provinces.

Government's Neutral Attitude.

His Honour here explained the attitude of the Local Government which would neither oppose nor support the resolution.

The matter lay, His Honour explained, with higher authorities and in this connection he read the provisions in the Government of India Act relating to Executive Councils. The Local Government welcomed a discussion on the subject and expression of public opinion thereon, though for its own part it preferred to await the result of the working of this far-reaching constitutional change in other Provinces and the decision of the Secretary of State on post-war constitutional changes.

Resolution Carried.

Dewan Doulat Rai, Rai Ramaran Dass and Mr. Jowab-vil Bhargava supported the resolution. Nawab Sir Biram Khan, Sardar Gajjan Singh, Khan Bahadur Yusuf Khan, Syed Mohdi Shah, Chaudhuri, Laichand and Risaldar Pertap Singh thought the resolution inopportune at the present time. Syed Rajan Shah, Pandit Sheo Narain, Raizada Bhagat Ram Mr. Fazuli Husain and Malik Mahomed Amin supported the resolution which being put to the meeting was declared carried. Risaldar Pertap Singh and Nawab Biram Khan voting against the resolution in any form.

30 Years Settlement.

The discussion of Bakshi Sohanlal's second resolution recommending 30 years settlement of land revenue was postponed.

Punjab's Moslem Representative in the Supreme Council.

Mr. Fazli Hussain then moved his resolution requesting His Honour to make a recommendation to the Government of India suggesting that the representative of the Punjab Mahomedans in the Supreme Legislative Council be elected as in other provinces and not nominated. In moving the resolution Mr. Fazli Hussain said that the Punjab Mahomedans were not backward to the Mahomedans in Bengal, Behar, or elsewhere and there is no reason why they should not enjoy the right enjoyed by their compatriots elsewhere.

Government's Attitude.

Mr. Thomson explained the attitude of the Government which was one of neutrality. He then explained by reference to confidential communications why the right of election was not substituted for nomination at the inauguration of the Council reforms. The Government of India's policy had been to substitute election for nomination wherever workable electorates could be found. In the Punjab the opinion of the Moslem League, Anjuman Hamaiyat and leading Muslim lawyers had then been in favour of nomination. One difficulty in forming Mahomedan electorates was that it would emphasise the privileged position of the Mahomedan as compared with the Hindus who complained of the inadequate representation in the Supreme Council. Mr. Thomson asked if Mr. Fazli Hussain also asked for separate Muslim electorates for the Punjab Council Election.

Resolution Carried.

The resolution was put to vote and carried by 7 against 2. The minority included 2 nominated Mahomedan members, Hindu members not generally voting. His Honour then paid a compliment to the Hon. Mr. Godley, the retiring Director of Public Instruction.

The Council adjourned.

The Financial Statement.

The noticeable feature of the revised financial statement presented at to-day's council meeting is that the budgetted expenditure for 1917-18 stands at Rs. 6,09,914,000 is 40 lakhs more than the figures of expenditure in the revised statement. Notwithstanding this the closing balance in the budget will be 3 lakhs better than in the revised statement. The budget estimates are however, subject to monsoon conditions. As the financial Secretary said complete failure of winter rain is seriously affecting the prospects of a bumper spring crop and many fallings off in receipt must be accompanied by "pro tanto" limitation on debit side of the

revised estimate. There is a reduction in police expenditure and increase in excise revenue for the budget. One and half lakhs additional grant is provided for improving the training and pay of teachers and a lakh under the head Sanitation is allotted to meet the expenses of King Edward Memorial Medical College.

A Khan Bahadur's Nasty Fall.

Khan Bahadur Khwaja Usuf Shah, a member of the Local Legislative Council, had a nasty fall from the new stairs of the Government House after the Council was dissolved to-day. The Khawaja Sahib who is an old man missed his step and sustained injuries on his head. Medical aid was promptly summoned but the nature of the injuries is not yet known.

U. P. Legislative Council.

LUCKNOW, March 13.

The financial statement of the United Provinces for the year 1917-18 was presented by the Hon. Mr. Pim in the United Provinces Legislative Council to-day.

Budget Discussion.

It shows that the original estimate for 1916-17 anticipated a provincial income of Rs. 6,76,98,000 and expenditure of Rs. 6,80,97,000. The revised estimate raised the income to Rs. 6,92,64,000 or an increase of nearly 16 lakhs, and reduced the expenditure to Rs. 6,75,16,000. The improvement in the finance is attributed to good monsoon, active trade, easier prices and excellent prospects of the Rabi harvest. The budget for 1917-18 places the provincial income at Rs. 6,95,84,000 and expenditure at Rs. 6,95,98,000.

Referring to the outstanding feature of the budget Mr. Pim said that economy was still incumbent on the province but good monsoon had placed them in considerably better financial position than last year. Instead of a deficit of 4 lakhs the Government of India estimated a surplus of 17 lakhs, though this was probably too favourable. Continuance of the conditions and prospects of excellent Rabi harvest enabled them to budget for further increase in the income. He announced a new recurring grant of 2½ lakhs for the training of teachers, also a grant of 7½ lakhs for agricultural improvement, the proceeds wheat scheme. Among other expenditure was a grant for infectious diseases hospital for Indians at Naini Tal. Official members then presented various heads of their departments.

Indian Telegrams.

(From our own Correspondents.)

[BY WIRE.]

UNITED PROVINCES.

The War Loan Meeting.

LUCKNOW, March 13.

At the War Loan meeting yesterday, Pandit Jagat Narain emphasized that the loan had a threefold advantage. The first was political, for it enabled Indians to show that, while they demanded privileges, they were prepared to fulfil their responsibilities. The second was that they would be helping their own country. If the loan was taken from a foreign country, foreigners would get the benefit of the interest, while now if they advanced they would get the interest themselves. The third advantage was that they would be making a safe investment, since they could not get a better security than that offered by the Government.

The Hon'ble Raja of Mahmudabad, in his speech, referred to the service done to India by H. E. Lord Hardinge and the present Viceroy, respectively; the former by sending Indian troops to fight shoulder-to-shoulder with their European comrades, the latter by providing openings for Indian Volunteers. But the present movement excited the others to afford Indians an opportunity of vying with the colonies in rendering financial help to the Government.

PUNJAB.

Corruption in Public Service.

LAHORE, March 14.

At the Council meeting yesterday the Hon. Mr. Tomlinson, Chief Secretary, in reply to a question read the text of an Urdu proclamation about the steps taken by the Local Government for suppression of corruption in public service. The proclamation referred to the fact that during the last few years the Government had taken action against a number of public servants, some of them holding gazetted offices, who had been dismissed from service and in some cases convicted and punished. So long as those who offered bribes did not consider it derogatory to do so they would find certain officials who would be willing to accept illegal gratification. Those who accepted bribes were enemies of the Government and the people and the latter should look down upon them and excommunicate them. The Government paid its officials for the discharge of their duties for which they were entitled to no further compensation. The offer of bribe was liable for punishment provided for the offence. This proclamation was published in Lahore courts yesterday and would be published broadcast throughout the province.

The Kipling Tablet.

Unveiled by the L. G.

LAHORE, March 13.

A pleasant informal little ceremony took place at the offices of the "Civil and Military Gazette" on Monday afternoon when Sir Mich. O'Dwyer unveiled the bronze tablet commemorating Rudyard Kipling's connection with the "Gazette". The tablet which was designed by Mr. Sullivan, architect to the Punjab Government and executed at Mayo School of Art, under the direction of Mr. Heath, bears a simple inscription "Rudyard Kipling worked here 1882-1887." It has been erected by the Punjab Government and is, it is believed, first of a series which will be placed on various buildings in Lahore to commemorate the work of distinguished men of the Empire.

Rudyard Kipling in his Earlier Days.

His Honour in unveiling the tablet said that he was there not as the Lieutenant-Governor but as one of the few men remaining in the Punjab who had known Mr. Kipling in his earlier days. He spoke of the brilliant work in those early days, of the satire and humour with which Mr. Kipling assailed the foibles of Anglo-India, of the later development in which he revealed India to the world at large, and finally of his work in helping to knit the British Empire together.

A Virile Force in English Literature.

The Editor of the "Gazette" thanked His Honour for unveiling the tablet and said that all connected with the paper were proud to think that Rudyard Kipling, as many thought the greatest, certainly most virile, force in English literature, had served his apprenticeship to journalism and to literature in that office.

BURMA.

The New War Loan. Port Trust to Invest 20 Lakhs.

RANGOON, March 13.

Public meetings have been held and are advertised to be held in different parts of the province in connection with the new war loan and contributions are being received from various persons. The Rangoon Port Commissioners have decided to invest Rs. 20 lakhs in the Indian War Loan.

Latest Telegrams.

A Very Clever Comment.

The "Times of India" says: The Turks never had many friends in Baghdad and they have fewer now in consequence of their exactions. Our information is that the bulk of the inhabitants have been eagerly awaiting the British advance and we know that Bombay merchants expect burst of trade in consequence of it. We do not profess to know the precise relation of Baghdad to the Islam. We would expect to recognize frankly that a city which has filled so many glorious pages in their history must of necessity be a cherished city to all of the Mahomedan faith and there must be some pang at the passing of such a city out of the control of what used to be an Islamic Government. What we would ask them to remember is this. The Turkish Empire as a Mahomedan State has ceased to exist. In its stead there has developed a province of the German Empire. The occupation of Baghdad does not therefore mean a city left from Turkey but a city left from Germany. What is Germany's attitude towards Islam was revealed in East Africa, where official documents captured betrayed the existence of a design to stamp out the Islamic religion from German territories. Now if these irrefutable truths are realised that the transfer of Baghdad to the British Empire with its immense connection with Mahomedanism and in particular to the Indian Empire which is in the closest contact with Islamic sentiment, it a tremendous gain to the Mahomedan community which will have the additional security furnished by the knowledge that the city of Caliphs has not been made the scene of destructive conflict.

Meat Consumption.

LONDON, March 13.

An answer to a question in the Parliament shows that voluntary rationing has reduced meat consumption by approximately an ounce per head a week. C. & M. Gazette.

Men for the Army

LONDON, March 13th.—Mr. Neville Chamberlain interviewed the "Petit Journal" said:—What is done in the next few weeks will decide whether the war is to be carried on for a fourth winter. We have to make haste to take young men from the factories for the army and to find substitutes for them.

Compulsion will be Applied.

Mr. Henderson speaking at a public meeting said that no member of the Government wanted compulsion but that if they could not obtain workers necessary to defeat the Germans in one way they were going to get them in another. ("C. and M. Gazette Cable")

Lord Carmichael as Auctioneer.

Red Cross Gifts Sale.

LORD CARMICHAEL'S TIE PIN FETCHES Rs 1000.

CALCUTTA, March 13.

The Red Cross Gift Sale organised by Lady Carmichael in the Government House grounds was continued this afternoon. There was a larger gathering than yesterday and enthusiasm and competition were also keener. The chief feature of to-day's auction sale was that many buyers gave back things to be put again for auction, some articles being sold and resold four times. Lord and Lady Carmichael and Lady Sanderson performed the function of auctioneers. Marwaris figured prominently in buying jute bales which His Excellency auctioned. All buyers gave back the bales to be put again. His Excellency put to auction Lauchester motor car presented by Mr. Leslie which fetched Rs. 9,000. His Excellency on auction stand took off his tie pin and offered it for sale. There was keen competition for it and Mr. Onkar-mull Jettia bought it for Rs. 1,000. The proceeds of to-day's auction sale amounts roughly over 55,000 rupees making a total up to date of about a lakh and quarter.

Sale Continuing.

In the course of the sale Captain Balfour read the following telegram from Lady Willingdon addressed to Lady Carmichael: "Women of the Bombay Presidency wish Your Excellency and women of Bengal good luck and huge profits at the great war sale now in progress at the Government House." The telegram gave an impetus to the sale. The sale will be continued to-morrow.

The Chief Commissioner of Assam at the Legislative Council to-day delivered a speech dealing mainly with the war loan and pointed out the privilege and duty of all to subscribe.

In the House of Commons, at Question time Mr. Macpherson stated that:—Average weekly British casualties in air fighting, for past six weeks, were seven killed, eight wounded, and four missing. He recalled that last year it was only after heavy aerial fighting at Verdun and on British front that our superiority was established. He pointed out that whereas at the opening of last years operations the German concentration was before Verdun, to-day it was before the British front. This move was probably connected with German retirement, hence we must expect severe contests before we succeeded in throwing enemy aerially on the defensive. Mr. Bonar Law announced that a supplementary vote of credit would be moved on the 15th inst. to meet increased and unforeseen expenditure.

The French communique says:—The Germans, west of Maison de Champagne, last night, violently counter-attacked Hill 185 but our barrage and machine-gun fire stopped enemy dead and we all our positions. We took 150 prisoners yesterday maintained including three officers. An enemy "Coup de Main" in the region of Louvemont, on the right bank of the Meuse, was easily repulsed. We achieved three "coups de main" last night against German trenches, between Avre and Aisne, which our fire had wrecked and brought back prisoners. The Germans continued to bombard Soissons. Enemy attempts to reach our lines at Crouy road and in the region of Beaulenchevix further eastward failed. There was lively cannonading in the Troyon sector.

A Telegram from Petrograd state that, there is no scarcity of food in Russia, but lack of transport organisation for towns has caused decline in supplies, especially in the capital with the consequent disquiet but demonstrations have been unusually mild and there is no question of a revolutionary movement.

LONDON, March 14.

Our guns are steady. Pressure on our troops have compelled Germans in France to resume their backward movement. Enemy were pushed back under cover of very hazy weather, during the last twenty four hours, along a front of between four and five thousand yards and to depth which Reuter's Headquarters correspondent says, it is hitherto imposing to estimate. Our troops advanced right through a series of strong positions which enemy had prepared in Loupart Wood. We seized village of Grevillers. Great activity prevails where the Germans were forced back the despatch concludes "There should be important news available by tomorrow."

LONDON, March 13.

Peaking Senate by 152 votes to 37 has approved of severance of relations with Germany.

A Gallant Act.

Captain Scale's, D. S. O.

LONDON, March 13.

The Distinguished Service Order has been conferred upon Captain John Dymoke Scale, Indian Army. He rode out beyond the rearguard until he was nearly surrounded by the enemy, in order to convince the retreating troops that further delay was dangerous. Later, although the rearguard retired, he struck to his post until the work was completed.

పోలీసు వారికి బహుమతి:— చిత్తూరులో జరిగిన

ఆపేట్ల దొంగిలించు కేసులోను నరహత్య కేసులోను మంచినీటి చేసినందులకు ఇన్స్పెక్టరు డి వి రామస్వామి పిళ్లై గారికి రూ. 100 సబు యిన్స్పెక్టరు హవాస్యకు అబ్బుత్ సాహెబ్ సాహెబు గారికి రూ. 50 బహుమతియిచ్చుటకు గౌ. యన్స్పెక్టరు జెనరల్ పి ఎల్. మూరు, సి వి ఇ గారు తీర్మానము చేసిరి.

రాజధాని ప్రావిడెంట్ ఫండు కార్యదర్శులకు స్టీ వెన్ను గారును టి. సి. కృష్ణమూర్తి గారును తప్పకుండా తక్కులు ప్రావిడెంట్ క్రోమాను చేసినందుకై మద్రాసు మెయిలు గుమాస్తా క్రోమాను జాచారి గారు కేసు తెచ్చిరి. డాక్టరు ప్రాంట్ల గారును, రామానంద మొదలియ్య గారును, మిశ్ర గారును, ఫండు డైరెక్టరు పరీక్షింపబడిరి. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

తేకు చెక్కలు దొంగిలించుట:— బీచ్ కాసు

అను 25 సుబ్బాస్వామయ్య గారి న్యాయమున తేకు చెక్కలను దొంగిలించెనని కారు అచారి అను నతనిని పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. ఇతడు అక్కడ పనిచేయుచు చెక్కలను దొంగిలించి అమ్మినట్లు. ఈ కేసును పోలీసువారు దొంగను పట్టుకొని కేసు చేసిరి. కేసు జరుగుచున్నది.

ఇటీవల అంబుసేబు మొదలియ్య నతడు ప్రజలను మోసపుచ్చి తనకున్న ధరావత్తును ఉపయోగించుకొనుచున్నాడని అనంతపురం వసులగ డి. లక్ష్మయ్య గారు తెచ్చిన కేసు ఈ దినము ఎస్కూరు పోలీసుకోర్టులో విచారింపబడినది. కొంతవరకు జరిగిన వెనుక 23 వ తేదీకి వాయిదావేయబడినది.

ట్రైబియల్ పోలీసు స్టేషనుకు సంబంధించిన మునుసామి తేకు పొన్న సామి తేకు పరసురామ అను నేరబరగు ఒక పెద్దకేడి చిన్న పిల్లలు ధరించెడు విలువయిన ఒక బంగారు మురుగు దొంగిలించెను. దీనిని పోలీసు వారు పట్టుకొనిరి. తిరువల్లూరుకు ఉత్తవాగ్ధులు వచ్చిన చిన్న పిల్లనుండి దొంగిలించియుండునటెను. హక్కుదార్డు పదరాసు ఎస్కూరు పోలీసు స్టేషను సంబంధించిన సబు యన్స్పెక్టరు. వి. స్వామి నాథయ్య గారి పేర ధరభాస్తు కేసుకొననటెను.

కృష్ణ వరదలు

రైతులలో కొందరియొద్ద స్థైర్యములు.

కృష్ణ వేణీవలన మొన్న మొన్ననే బాధలనంది ప్రాంతము లలో నవలంబడి కొద్దిగనో గొప్పగనో పంటలూ బోగుచేసి పుట్టికె పండుములైనను బండునని తలంచి యేరుములైనను పోగుగామీనగచునీదినములలో, తహస్సీలైనను వైకము సమ కూడక యధువుల వెంటనంటి దయ్యములవలె నీడించి తుదకు నూటికి 3,4 వడ్డీలు (48%) వడ్డీలు వ్రాసి తహస్సీలు కట్టవలసి వచ్చుచున్న యా దినములలో, పాలకులు మన యందుగల దయవలనో నిర్భావనప్రతికలనల వినుగుం జేంది విచారణ సంఘమును (Commission) ఏర్పాటుం జేసిన యాదినములలో రైతు లందఱి పక్షమున గానున్న కొందఱి యభిప్రాయము నైనను వెల్లడించు టంతయగుంజ సము గానేదని యందువ్రాయగదంగితిని. పత్రికాధిపతులను దేశోపకారమైన యావ్యాసమును ప్రచురించుట కాభాపించు టకు సంయత్నము మార్చెడు సంఘమునకధికారము గలదు.

ముఖ్యముగా మార్చెడు దయ్యమువలన జాచు చున్న నదికంక్షక నినియోగము (River Conservancy Department) వారికావ్యక్తములలోని లోపములవలన, ననగా రెల్లులు పెంచి నరీముఖమును వెడల్పునందు తగ్గించి, కరకట్ట తగినంతగా పెంచకపోవుటవలన నీరు వైకి పొంగి కట్టలమీదికి వేగముగవచ్చుటచే కరకట్టకింద నున్నంత వెడల్పు నైరుండవండుట భద్రమగుట వలన నీరు బలహీనమైన భాగముమీదికి వచ్చుటతోడనే నీటివాక, దెబ్బలు ఆపలేక పోవుటవలన నిట్టిదవచ్చు యేటేట గాకపోయినను రెండేండ్ల కొకసారి సంభవించుచున్నది. ప్రక్కలంగు రెల్లు పెంచుట వలన ప్రవాహము లోతగునని డి. పి. డబ్ల్యు వారి యుద్దేశ్య మైనను కొందఱు నెద్దచునున్నట్లు చెప్పుచున్నారు. వారి ప్రకృతికావ్యములలో నేమి వ్రాసియున్నదోగాని నది మాత్రము లోతుగుట లేదు. వైచెప్ప మెదక యగుచున్నది. వారు పరీక్షలు పూర్తిచేసిన డాక్టరు లగుటచే నేను బ్రతికేయి యున్నానని చెప్పినను లేదు. డాక్టరు గారు చెప్పు చున్నారు. 'నీవు చనిపోయా'నని ప్రక్కల నున్నవారు కేకలు వేసినారను మాట భూ ప క ము వచ్చు చున్నది. చెప్పవచ్చిన దేవున, రెల్లు పెంచుట వలన నదికి బలము కాక పోగా మీదుమిక్కిలి బలహీనమగుననియు, రెల్లు నమ్ముకొని యు. లంకలవలన రిరిగ్యవనాలుచేయుటమాత్రమే పాలకుల యుద్దేశ్యము కాని కరకట్టపెంచుడి కొంత నిష్కేతమాగమువరకు రెల్లును పెంచుటభద్రము. మరియు కరకట్ట నానుకొని నాటు టవలన పాలకులకు లాభము కాకపోయినను, కరకట్టకు బలమున, రైతులకునుఖమున తద్వారా పాలకులకు నిష్పంతయు సమకూరగలవని కొందఱినిత్యము.

బెనవాడవద్ద రైలునుతెనకు ఆరువడ్లు గట్టి కట్టను (revetment) కట్టి నదిని పూర్వపుటవలన నని వెడల్పు తగ్గి నీటి ప్రవాహము ఆ కట్టకు తాకి నుకర టింకగగ ప్రాచూన గండిని చూచుటవలన నచ్చట నెండు గట్టికట్ట వేసినను ఫలము గలుగదని కొందరు నమ్ముచున్నారు.

కరకట్ట మొత్తం పెంపు చేయవలసినదనియు, చేసి నైస 10 అడుగులును, అడుగున 30 అడుగులును వెడల్పు పెట్టిన దానికి బదులు నైస 20 అడుగులును, అడుగున 30 అడుగులును నుండుట యుక్తమనియు నట్లు చేయబడు నేని ప్రజలకిం గుఖముగా నుండుట కనకాశములు గలవనియు కొందరు నమ్ముచున్నారు వై కాణముల నన్నిటిని కమిషన్ వారి యెదుట వెల్లడింతు రనుటకు దగిన ప్రబలమైన నమ్మక ము లేదు.

ఆప్రస్తుతమైనను మా గ్రామస్థులను చుట్టుప్రక్కల కొన్ని గ్రామముల వారును అనగా తెనాలి తాలూకాలో సగభాగము 1914 డిసెంబరు నెలలో ఫిపు యింజనీయరు జిల్లాకలెక్టరు, రివిన్యూబోర్డు వారికిని 1915 ఫిబ్రవరిలో గవర్నరు వారికిని 1916 సం॥ మండలసభా మూలమున పంపిన తీర్మానము పాలకులకును పంపబడియు నశ్చర్యచేయుటకుట మా దురదృష్టవశాత్తూ ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశనీకామున వెల్లడించి తీరినది.

వైవిభావనములందును తీర్మానములందును స్పష్టముగా నిస్సందేహముగా కట్టమొక్క బలహీనతయు, రెల్లునాటిక వలన నష్టములును నిరూపింపబడి నవి. వానిని మేము విచారణ సంఘము వారికి జూప నున్నాము. వరదనష్టములను గుఱించియు, ముఖ్యముగా కాల్యల నిర్భాగ్య స్థితిని కేవల పత్రికలో జూడగలరు. పత్రికాధిపతులను పాఠకులను బాధ పెట్టుట నాయుద్దేశ్యముకాదు.

పుచ్చా వేంకటరామయ్య. దంతలూరు మార్చి 10.

జాబులు.

విలేఖకులకు సూచన

తెనుకనాపల్లి రెండవవ్యాసము:—మీరు వ్రాసినదాని యందు ప్రజోపయోగకరమైన విషయములేదు. కావున దానిని ప్రకటింపజాలము.—సంపాదకుడు.

ఆంధ్ర మహాజనసభ

అయ్యా, వై సభను నెల్లూరు పురపాలకులు జూన్ నెల 23 వ తేదీని జరుపుటకు నిశ్చయించినట్లు పత్రికల మూలమున తెలియుచున్నది. అయిన నా దినము తెలుగు మండలముల వాచందతీ కనుకూలముగా నుండునటుల సంశయాస్పదము. సాధారణముగా సభలకు పోవువారు న్యాయవాదులు, ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థులుగ నుండురు. న్యాయస్థానములు పాఠశాలలు ఏమెల మాన రుద్యమందు మూయబడును. రెండునెలలు పూర్తిగా మూయబడినను జూన్ నెల 15వతేదీ నాటికి నెలవులు ముగియును. సభకు రానోరవారు నిరాటంకముగా రాజులరు. మే నెలయందు వేడిమి విశేషముగా నుండును గాని, అన్ని విధముల అనుకూలముగా నుండును. కొందఱితై ఆశేకుల మనోల్లాసంబు భంగపఱచుట చాగుగ నుండదు. నెల్లూరు ఆహ్వాన సంఘము వారి విషయమై ఆలోచించి సరియని తోచినకొని చేయ ప్రార్థితులు. ఆంధ్ర మహాజనము తమతమ యభిప్రాయమును సభ్యులకు వెల్లడిచేయ ప్రార్థితులు.

బల్లారి, మార్చి 10. వి. నరసింహాచార్య.

II

అయ్యా, "అయిదవ ఆంధ్రమహాసభ నెల్లూరు పురమునందు జూను 23 వ తేదీని గూడునటుల నిశ్చయించినటులు పత్రికా ముఖమున ప్రచురింపబడినది. జూను మాసంతము నకు వడ్డాకాలము ప్రారంభమగుననియును కోర్టులు తీయబడుననియును యొకరు వ్రాసియున్నారగా! అనిమి పాపమోగాని వారు లాయరుల యొక్క పోఖ్యమును జూచినారుగాని తక్కిన వారిశ్రమను యోచించలేదు. కావ్యవేత్తలవలె కాటంకలు గవ్వకొని, పంతులవారివలె పకాణీవేషము వేసికొని, లాయరుగారివలె లాంకోటు దొడుగుకొని, ఆఫీసువలె ఆంగ్ల దొడుగుకొని డంబాచారముగా వచ్చు పెన్సెలం దరు న్యాయముగా విచారించిమాడ, మనయాంధ్రమాతకు కించిత్తు యయినను యుపకారము చేయజాలరు. అట్టివారికి నెలవు యెల్లకాలము దొరకగలదు. కావున యట్టివారలు సభకు విచ్చేయు నిమిత్తము తగిన సమయమును యంతగా విచారించుట యంతసమంజసము గాదు. ఎల్లకాలమును వడ్డాకాము మీదను, కాలచక్రముయందును నమ్మిక గలిగి, వారి తారతమ్యములను గమనించి పరిచేయును వానివలననే భాగ్యాభాగ్యములను నెంది, జోకోధారణ జేయు క్యరసాచుదారుల యొక్కయు, నడిజాలయొక్కయు సమయాములను గూడ విచారించిన చాల బాగుగా నుండునని నానమ్మకము. వీరలకు యెల్లకాలములయందును నెలవుదొరకుట దుష్టభము. అట్టివారలు సభకు రాకున్నయెడల సభచేసినయు ప్రయోజనములేదు. వారలే మన సభకు ముఖ్యులు. వారలే మన ధనము. వారలే మనసభకు యలంకారము. వారియందే మన యాధునికత్యై తాండవమాచుచున్నది. అట్టివారినే సభకు తిప్పక యాహ్వానము చేయవలయును. గత సంవత్సరము కాకినాడ సభయందు జూసినట్లుగా వ్యవసాయ విషయములను దెలుపు మేజికోలంతరు యుప న్యాసములను యిచ్చుకలుల యేర్పాటులను గావించవలెను. వీలయిన యెడల వస్తు ప్రదర్శన కాల గూడ యేర్పరు పవలెను. ఏది యెటులున్నను యీ సభకు తిప్పక రయతు బృందము వచ్చుటకు తగిన సమయమును సాధ్యమయినంత వరకు యోచించ వలెను, ఆ సమయమున తక్కిన వారికి గూడ యనుకూల ముండవలెను. అప్పడే సభయొక్క ప్రభ ప్రకాశించునది. అప్పడే మనకోరికలు సిద్ధియగునది. కావున యోసభ్యులారా! యీ విషయమును తా నుండరు యోచించి, యందరికిని యనుకూలముగా నుండునట్లు తగిన సమయమును యేర్పరచి, మమ్ముల నందఱి సభకు వచ్చునటుల జేయుదునని నా కోరిక.

గద్వాల, మార్చి 11. తాల్లూరి లక్ష్మీవతి రావు.

హెచ్. టి. మహమ్మద్ అందుకో,

[723] మదన్ పురా, బెనారస్ సిటి. కాశీలోనుండు అనేక చిత్రమయిన మంచి వస్తువులు మీరు బహు చవుకగ సప్లయిచేతురు. ఒకసారి ఆగ్గురు యిచ్చిచూచినచో తమకే తెలియగలదు.

సి. గోపాలనాయకర్, బేసిక్ ఫౌండ్రీ మద్రాసు లో 40 సంవత్సరములకు వైగా స్థాపించబడినది. వీరలు ఇంజనీయర్లు యంత్రములను తయారుచేయు వారు ఆయిర్క్ ఫౌండర్లు గాన మీకేమి కావలయునని యను వీరికి తప్పక వ్రాయును. 557

అగరువత్తులు 100-కి రూ 1-0-0. ఒక్కొక్క ఊరున త్రియు రెండుగంటల నేపు కాలును. దీని సువాసన 2 క్రోసులయందు వ్యాపించి మనోల్లాసము కలిగించును అంబర్, జవ్వజి, కస్తూరి, యేరక మైన 100-కి రూ.1 ది ఆంగ్లో యిండియన్ ట్రెడింగు కంపెనీ, 724 చామరాజుపేట, బెంగళూరు సిటి.

ఉచితము! ఉచితము!!
మానవ గడియారము
దానిని బాగుచేయుట ఎలాగు?
144 పుటలుగల వైద్యగ్రంథమును చదువుటవలన
మానవ గడియారమును రిపేరుచేయుటకు నేర్చుకొన
వచ్చును. క్రయము లేదు. తపాలఖర్చు లేదు.
గాజువైద్య వారాయణజీ కేశవజీ,
188 20, చీనాబజారుకోడ్, మదరాస్.

ఇందుమతీ పరిణయము.
కుమారాధ్యక్షి కృతాంధ్రకావ్యము రు. 0-10-0
అప్పారాయ యశశ్చంద్రాదయము
సంస్కృతాలంకారకావ్యము రు. 2-0-0
వైరెంటిని ఏకకాలమున గోరువిద్యార్థులకును, పుస్తక
భాండాగారములకును, సగము వెల. ఈమార్చి నెల ఆఖరువరకు
మేనేజరు, ముసునూరు యస్టేటు
528 మాజిపేగు, కృష్ణాజిల్లా.

మదరాసు నస్యము (700)
మేలైన బందరాకుతో తయారు చేయబడ్డది.
ఒకపాండు లేక 18 పలములు రు 1 0 0
ఒకసేరు లేక 8 పలములు ,, 0 12 0
ఒకవీకే లేక 40 పలములు ,, 3 0 0
ఎస్. ఉల్ సెలి అండ్ కో, మదరాసు. ఈ
S. Woolseley & Co., MADRAS. E.

ఆత్మబిజ్ఞాసా.
శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.
దయ్యముల సద్భావమును గుఱించిన కావ్యము చర్చి
గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ
చిన్ననైజా చక్కనిగ్రంథము వెల రు. 0-8-0.
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
సోనుబాబు 212, మదరాసు.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము
వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదు నెనిమిది పురాణము
లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెల్లు పుట్టినది! తలభేదము లేల
కలిగే! ఆచారవ్యవహారము లెట్లెట్లుమాతె! ఈ మొదలగు
విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియు
న్నవి. గొప్పవా రీగ్రంథమునై మంచియభిప్రాయము విచ్చి
యున్నారు. తెలిమిగుల నులభము. 400 పుటలు వెల 4-0-0.
అత్యుత్తమ ప్రతి 5-0-0 కర్పలు చేతు.
శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము
సులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము. 2000
పద్యములుకలవు. మంచికాగితములనై అచ్చు, కాలికోలైందు
ధర రు. 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు చేతు.
26] జనమంచి శేషాద్రిశర్మ,
తెలుగు పండితుడు,
మునిసిపల్ హైస్కూలు, కడప.

త్యరలో!

వెలువడగలదు!!

పింగళ సంవత్సరాది సంచిక

ముద్రిత మగు చున్నది.

నల సంవత్సరమున జరిగిన విశాఖ శ్రావణ సంగ్రహ చరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, శైలిక, సాంఘిక రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు రంగులదేశపటములును మహాజనుల పలుములును ఇతిరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకేతములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

సంవత్సరాది దినమున వెలువడగలదు.

కాగితముల కలపునం తేసి కావలసి వన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయించుచుంటువలన వలయువారు వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము:	వెల రు 2-0-0
అంధ్రప్రదేశ్ సంచిత సంవత్సర చందాదారులకు	" " 0-8-0
" ఆంధ్రసంవత్సర " " " 0-12-0	" " 0-12-0
ఆంధ్రప్రదేశ్ సంచిత సంవత్సర తేక దినపత్రిక కి మాసముల చందాదారులకు	" " 1-0-0

అంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, పోస్టుపాపు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

తామర తైలము.

పండ్లపాడి.

మోహినీ తైలము.

డబ్బీ 1-కి 0-4-0

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము దీప్తి 6, తంబుశెట్టిపేటి మద్రాసు.

దాదాసీదీతులకు వరము: ఐవోడిక్ నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసవరిల్లా

అంధ్రప్రదేశ్ రక్షణమునకు జనించువాడై ముందు కీర్తిమునలలో మును. మరుపులను, నవలను గొడవలను అంధ్రప్రదేశ్ రక్షణమునకు అన్ని విధములను గలగు చర్యకోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్షకు ప్రకారము (28)

నూతనవిధానమున నున్న విద్యుత్ నిర్మాణము, సహజమైన నువ్వరత్విక అన్ని విధములైన వోల్టములను నిర్మించును. తీరమునకు సాదారణదోషములను, నులబడకమును కాగలంబుండును పోవులను పోగొట్టి కత్తిములను నిర్మించును. కీర్తిగోగ్యమును గలగు లేదులు. 16 వోల్టములకు మించుట 4 వోల్టముల బుట్టిలలో అమృతము.

ప్రొఫెసరు:— పి. డి. సావంత్. 144, ఫననవాడి నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanevadi. No. 144, No. 2. BOMBAY.

అంధ్ర ప్రదేశ్ కార్యాలయము, విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది ప్రయత్న కట్టించి గాననింకాక గానే
అంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, విద్యా ప్రవృత్తి.

విద్యాభ్యాస విభాగము

ఇది కేంద్రములలో అమృతము విద్యించును.
అంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, విద్యా ప్రవృత్తి.

మోసపోకుడు

తువ్వకట్టనియకుండ చేయరంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు.
అట్లు తువ్వకట్టకుండ చేయనది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డివ్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

Wailles Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంతెనలకు కట్టలకును నువ్వయోగించుటకు ప్రశంసించుచుంటు చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యునిసిపల్ కార్పొరేషన్లు వర్కులను బొగ్గుగనులను లోహగనులను ప్రశంసించుచుంటు ఎక్కడ చూచినను వాడుచుండును. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రు. 56-0-0

సోల్ ఏజెంట్లు:—ది సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్స్ ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్స్.

తపాలపెట్టె నెం. 553 రు,

389

మదరాసు

ప్రెస్ బాంబాయిలో గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.

గర్భాశయములో గర్భిణీగణ:— శ్రీలక్ష్మి గలగు బురుగుల బహిష్టి కాకుండుట, అకాలబహిష్టి, మేలబాడ్తి గాను, తక్కువగానాచోవుట, కుసుమగోగము, సంభాషిత, రక్తహీనత, మలబద్ధకము, సూతికావాతము, కీళ్లనొప్పులు, అరికాళ్లు, ఆంజేములు నుంట మొదలగు శ్రీ మగ్న వ్యాధులను మృదుగు.

వెదబుట్టి రు 3-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

రక్తశుద్ధి గ్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, మేవా ప్రణములు, సుఖసంకటములు, నిస్సత్తున, కడుపులో నుంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాంతిని ముఖమునకు తేజస్సును యిచ్చును

వెదబుట్టి రు 3-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

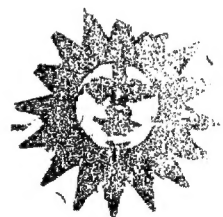
జ్వర నివారణ బుట్టి 1-కి రు. 1-0-0

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల,
166 9, బందరుపేట, మద్రాసు.

ప్రాంత:—కింగ్రావాడు అండ్ నెల్లూరు.

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మౌవద్దవొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. విస్తృత డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ.
(53) 21. హమ్మంపేట, బాంబాయి.

శ్రీ పరమానందయ్య కథలు.

ఎల్లవారును కొంత కొంత పుక్కిటి పురాణముగా వినియన్న యీ కథలు మిక్కిలి అద్భుతమును వినోదరములును నీతిబోధకములునునగుట తెలిసినవిషయమే. ఇందు గురువునకు శిష్యులందు గల ప్రేమ, అనుగ్రహము, వారి వృద్ధికోటైన పాటు మొదలగు గుణములును, శిష్యులకు గురువు నందుగల భక్తి, శుశ్రూష, కార్యనిర్వహణ మందు విడువనివట్టు, శరస్వరస్వాభాతము మొదలగు గుణములును సర్వజన సుబోధకముగా హస్యరసమునకు దగిన వినోదశైలిని వర్ణించుచు యున్నవి. ఇది చదువుట కారంభించినది మొదలు ముగించు వఱకు నవ్వుపుట్టించుచునేయుండును. వెల 0-2-0.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్ డు కో,
(285) అనంబా ముద్రాలయము, మద్రాసు.